ਕੇਨਰਾ ਬੈਂਕ

ਬਨਾਮ

ਮੈਸਰਜ਼ ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਇੰਡੀਆ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਅਤੇ ਹੋਰ

(2020 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 1042)

06 ਫਰਵਰੀ, 2020

[ਸ. ਅਬਦੁਲ ਨਜ਼ੀਰ ਅਤੇ ਦੀਪਕ ਗੁਪਤਾ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਖਪਤਕਾਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਐਕਟ, 1986–ਐੱਸ 2 (ਡੀ) – ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ "ਲਾਭਪਾਤਰੀ" ਬੀਮਾਧਾਰਕ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੇਕਰ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ "ਖਪਤਕਾਰ" – ਕਿਸਾਨਾਂ, ਬੈਂਕ ਅਤੇ ਕੋਲਡ ਸਟੋਰ ਵਿਚਕਾਰ ਤਿਕੋਣੀ ਸਮਝੌਤਾ – ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਉਪਜ ਨੂੰ ਕੋਲਡ ਸਟੋਰ ਵਿੱਚ ਸਟੋਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕੋਲਡ ਸਟੋਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਤੋਂ ਸਟਾਕ ਦਾ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ - ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਬੈਂਕ ਨੂੰ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਉਪਜ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਇਆ ਬੈਂਕ ਨੇ ਕਰਜ਼ੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ - ਅੱਗ ਨਾਲ ਤਬਾਹ ਹੋਈ ਖੇਤੀ ਉਤਪਾਦ - ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਅੱਗ ਲੱਗਣ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਖੇਤੀ ਉਪਜ ਦੇ ਮੁੱਲ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਸੀ - ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਅੱਗ ਅਚਾਨਕ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨ ਖਪਤਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸਨ - ਰਾਜ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਨਾਲੋ-ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅੱਗ ਦੁਰਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਖਪਤਕਾਰ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ -- ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਕੀ ਅੱਗ ਸ਼ਾਰਟ ਸਰਕਟ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਰਨ ਨਾਲ ਲੱਗੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਬੀਮਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਅੱਗ ਦਾ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਤੋਂ ਬਚ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ - ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਦਲੀਲ ਹੈ ਕਿ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਤੇਲ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਅੱਗ ਲੱਗ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ - ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਤਿੰਨ-ਪੱਖੀ ਸਮਝੌਤਾ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਨਾ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਨੁਕਸਾਨ -ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਖਪਤਕਾਰ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਬਹੁਤ ਵਿਆਪਕ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਬੀਮਾਧਾਰਕ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਬੀਮੇ ਦਾ ਲਾਭ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ - ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹ ਕਿਸਾਨ ਪਾਲਿਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਯਕੀਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਖਪਤਕਾਰ ਹੈ - ਦੋਵਾਂ ਕਮਿਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਬਰਕਰਾਰ ਹੈ। ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ - ਮਾਲ ਦੀ ਕੀਮਤ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵੇਅਰਹਾਊਸ ਰਸੀਦਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਅੱਗ ਲੱਗਣ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਮੁੱਲ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ - ਮਾਲ ਦੀ ਕੀਮਤ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਲਡ ਸਟੋਰ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ - ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਪਾਲਿਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਰਕਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨੀ ਬੈਂਕ ਧਾਰਾ ਹੋਰ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੇ ਬੀਮਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ

ਕੇਨਰਾ ਬੈਂਕ ਬਨਾਮ ਮੈਸਰਜ਼ ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਇੰਡੀਆ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਅਤੇ ਹੋਰ

ਖਪਤਕਾਰ ਸੁਰੱਖਿਆ - ਬੀਮਾ ਨੀਤੀ - ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ - ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਖਪਤਕਾਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਐਕਟ, 1986 – ਐੱਸ. 2(1)(ਡੀ)(ਆਈ) - ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀ - ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਅਤੇ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਗੁਪਤਤਾ - ਜੇ ਲੋੜ ਹੋਵੇ - ਰੱਖੀ ਗਈ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਐਕਟ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਅਤੇ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਗੁਪਤਤਾ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਬੀਮੇ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਧਿਰ ਹੋਣ।

ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ - ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਅਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤਾ - ਕੋਲਡ ਸਟੋਰ ਵਿੱਚ ਸਟੋਰ ਕੀਤਾ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਮਾਲ ਅੱਗ ਨਾਲ ਸੜ ਗਿਆ - ਕੋਲਡ ਸਟੋਰ ਨੇ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਤੋਂ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਇਆ ਸੀ - ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਕੋਲਡ ਸਟੋਰ ਨੇ ਮਾਲ ਨੂੰ ਭਰੋਸੇ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨਹੀਂ ਸਨ - ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਅਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ - ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਕੋਲਡ ਸਟੋਰ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ ਮਾਲ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ - ਖੇਤੀ ਉਪਜ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦੁਆਰਾ ਅਰਥਾਤ ਕਿਸਾਨ ਕੋਲਡ ਸਟੋਰ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਭਾਵ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮਾਨਤਦਾਰ - ਇਹ ਹੈ ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀ ਦੇ ਬੇਦਖਲੀ ਕਲਾਜ਼ 5 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਮਾਲ ਨਾ ਹੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਬੀਮਾ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਸਿਧਾਂਤ/ਸਿਧਾਂਤ- ਉਬੇਰੀਮਾ ਫਾਈਡਜ਼ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ - ਜਦੋਂ ਲਾਗੂ ਨਾ ਹੋਵੇ - ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਖਪਤਕਾਰ ਸੁਰੱਖਿਆ - ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀ - ਭੌਤਿਕ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਾ ਕਰਨਾ - ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ - ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਗੈਰ-ਖੁਲਾਸਾ ਕੁਝ ਬਹੁਤ ਹੀ ਅਸਲ ਤੱਥ ਦਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ - ਗਲਤ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਜਾਂ ਗਲਤ ਵਰਣਨ ਸਿਰਫ ਪਾਲਿਸੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ - ਜੇਕਰ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਫਾਰਮ ਬੀਮੇ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਸਪਸ਼ਟਤਾ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬੀਮਿਤ ਦੁਆਰਾ ਗਲਤ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਖਪਤਕਾਰ ਸੁਰੱਖਿਆ - ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀ - ਕਿਸਾਨਾਂ, ਬੈਂਕ ਅਤੇ ਕੋਲਡ ਸਟੋਰ ਵਿਚਕਾਰ ਤਿਕੋਣੀ ਸਮਝੌਤਾ - ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਮਾਲ ਕੋਲਡ ਸਟੋਰ ਵਿੱਚ ਸਟੋਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ - ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਨਾਲ ਬੀਮਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸਾਮਾਨ - ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਬੈਂਕ ਨੂੰ ਅਨੁਮਾਨਿਤ ਮਾਲ - ਬੈਂਕ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਕਰਜ਼ੇ - ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਤ੍ਰਿਪੜੀ ਸਮਝੌਤਾ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ - ਅੱਗ ਨਾਲ ਨਸ਼ਟ ਹੋ ਗਿਆ ਮਾਲ - ਜਦੋਂ ਬੈਂਕ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਾਂਗ ਮਾਲ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਲੋਨ ਜਾਰੀ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਾਲ ਨੂੰ ਇਸਦੇ ਬਕਾਇਆ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਬੀਮਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਬੈਂਕ 'ਤੇ ਇੱਕ ਫਰਜ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪਾਲਿਸੀ ਦੀ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰੇ।

ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਮਾਮਲਾ ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਖਿੱਚਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਪਾਲਿਸੀ ਵਿੱਚ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਨਹੀਂ ਦੱਸੇ ਗਏ ਸਨ ਜਾਂ ਤਿੰਨ-ਪੱਖੀ ਸਮਝੌਤਾ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਸੀ - ਬੈਂਕ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕੁਝ ਪੱਧਰ ਦੀ ਕਮੀ - ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਇਸ 'ਤੇ ਵਿਆਜ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਦਰ ਅਤੇ 12% ਪੀ.ਏ. ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਸਧਾਰਨ ਵਿਆਜ ਵਸੂਲਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ।

ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਅਪੀਲਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨਾ

ਹੋਲਡ: 1. ਨਾ ਹੀ ਮੈਸਰਜ਼ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ। ਟਰੂਥ ਲੈਬਜ਼ (ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਭਰ) ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਬੀਮੇ ਵਾਲੇ ਨੇ ਕੋਲਡ ਸਟੋਰ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਗਾਈ ਸੀ। ਭਾਵੇਂ ਅੱਗ ਸ਼ਾਰਟ ਸਰਕਟ ਨਾਲ ਲੱਗੀ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਕਾਰਨ ਹੋਵੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਬੀਮਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਅੱਗ ਦਾ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਤੋਂ ਬਚ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ। ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਿ ਅੱਗ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਤੇਲ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਲੱਗੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ [ਪੈਰਾ 16][512 ਸੀ ਡੀ]

2. ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀਆਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਿਧਾਂਤ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੈਟਲ ਹਨ ਅਤੇ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਪਾਲਿਸੀ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਅਤੇ ਸਮਝਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਬੀਮਿਤ ਅਤੇ ਲਾਭਪਾਤਰੀਆਂ ਸਮੇਤ ਸਾਰੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਦੀਆਂ ਵਾਜਬ ਉਮੀਦਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਹ ਵੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੈਟਲ ਹੈ ਕਿ ਕਵਰੇਜ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਵਿਆਪਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਅਸਪਸ਼ਟਤਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਬੀਮੇ ਵਾਲੇ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਹੱਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਬੇਦਖਲੀ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੰਖੇਪ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਨੀਤੀ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਭਾਗਾਂ ਨੂੰ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਅਰਥ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀਆਂ ਉਮੀਦਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਪਾਰਕ ਹਕੀਕਤਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਪੂਰੀ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਇਹ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਵਿਆਖਿਆ ਵਪਾਰਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਝਦਾਰੀ ਵਾਲੀ ਵਿਆਖਿਆ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪਾਲਿਸੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਤਿਕੋਣੀ ਸਮਝੌਤਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬੈਂਕ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਸਟਾਕ ਦਾ ਬੀਮਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਗੇ। ਕੋਲਡ ਸਟੋਰ ਨੇ ਕਿਰਾਇਆ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਰਾਏ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੀ ਕਿ ਧਿਰਾਂ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਣਸੁਖਾਵੇਂ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ [ਪੈਰਾ 21] [513-ਜੀ; 514-ਏ-ਸੀ]

3. ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਖਪਤਕਾਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਐਕਟ, 1986 ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਅਤੇ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਗੁਪਤਤਾ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਧਾਰਾ 2 (ਡੀ) ਅਧੀਨ ਖਪਤਕਾਰ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ 2 ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 2(1)(ਡੀ) ਦਾ ਉਪ-ਧਾਰਾ (ਆਈ) ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਜੋ ਕੋਈ ਵੀ ਸਮਾਨ ਖਰੀਦਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਸਮਾਨ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਉਪਭੋਗਤਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਅਜਿਹੇ ਸਮਾਨ ਨੂੰ ਖਰੀਦਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਵਰਤੋਂ ਅਜਿਹੇ ਸਮਾਨ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਵਿਅਕਤੀ। ਇਸ ਲਈ, ਪਹਿਲੇ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਵੀ ਖਪਤਕਾਰ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸਨੇ ਖਰੀਦਿਆ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸਾਮਾਨ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਉਪਭੋਗਤਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਜਿਹਾ ਉਪਭੋਗਤਾ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਾਲ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸਨੇ ਸਾਮਾਨ ਖਰੀਦਿਆ ਹੈ। ਸੇਵਾਵਾਂ ਲੈਣ ਜਾਂ ਲੈਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਖਪਤਕਾਰ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਬਹੁਤ ਵਿਆਪਕ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਇਸ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਖਪਤਕਾਰ ਵਿੱਚ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈਆਂ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ ਬਲਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇੱਕ ਬੀਮਾਯੁਕਤ ਵਿਅਕਤੀ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕਿਰਾਏ 'ਤੇ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਕਈ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜੋ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਬੀਮੇ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਧਿਰ ਹੋਣ। ਉਹ ਖਪਤਕਾਰ ਇਸ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਬੀਮੇ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਪੱਖ ਹਨ ਪਰ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਬੀਮੇ ਵਾਲੇ ਦੁਆਰਾ ਲਈ ਗਈ ਪਾਲਿਸੀ ਦੇ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਹਨ। ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਖਪਤਕਾਰ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਬਹੁਤ ਵਿਆਪਕ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਜੋ ਬੀਮੇ ਵਾਲੇ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਬੀਮੇ ਦਾ ਲਾਭ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹਨ।ਬੈਂਕ, ਕੋਲਡ ਸਟੋਰ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਏ ਤਿੰਨ-ਪੱਖੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਸਟਾਕ ਨੂੰ ਬੈਂਕ ਕੋਲ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਬੈਂਕ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਉਕਤ ਸਟਾਕ ਦਾ ਬੀਮਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਸਪਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਤ੍ਰਿਪੜੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਅੰਤਮ ਧਾਰਾ ਕੋਲਡ ਸਟੋਰ ਨੂੰ ਮਾਲ ਦਾ ਬੀਮਾ ਕਰਨ, ਜੋਖਮ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਨ ਲਈ ਉਪਜ ਦੀ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਬੰਨ੍ਹਦੀ ਹੈ।ਇਹ ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀ ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਜੋ ਕਿਸਾਨ ਹੈ, ਦੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਲਈ ਜਾਣੀ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਕਿਸਾਨ ਨੀਤੀ ਤਹਿਤ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਕਿਸਾਨ ਯਕੀਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਖਪਤਕਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਵਾਂ ਕਮਿਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਬਰਕਰਾਰ ਹੈ। [ਪਾਰਾ 26-28] [515 - ਐਚ ; 516-ਏ-ਐਚ]

4.ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਕਿਸਾਨ ਕੋਲਡ ਸਟੋਰ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਮਾਲ ਨੂੰ

ਭਰੋਸੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਪਰ ਮਾਲ ਕੋਲਡ ਸਟੋਰ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਮਾਲ ਦੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਵਜੋਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਖੇਤੀ ਉਪਜ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਜ਼ਮਾਨਤਦਾਰ, ਭਾਵ ਕਿਸਾਨ ਕੋਲਡ ਸਟੋਰ ਯਾਨੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੌਂਪਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਕਿਸਾਨ ਅਤੇ ਕੋਲਡ ਸਟੋਰ ਵਿਚਕਾਰ ਆਪਸੀ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਮਾਲ 'ਭਰੋਸੇ ਵਿਚ' ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਮਾਲ ਵੀ 'ਕਮਿਸ਼ਨ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਕੋਈ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਕਿਰਾਏ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। [ਪੈਰਾ 33][518-ਬੀ-ਡੀ]

5. ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਹਨ ਨਾ ਕਿ ਸਿਰਫ ਬੈਂਕ ਅਤੇ ਬੀਮੇ ਵਾਲੇ ਦੇ। ਇਸਲਈ, ਇਹ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਤਸਦੀਕ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਸੀ ਕਿ ਮਾਲ ਦਾ ਮਾਲਕ ਕੌਣ ਸੀ। ਇਹ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿ ਸਾਰਾ ਸਾਮਾਨ ਕੋਲਡ ਸਟੋਰ ਦਾ ਹੈ। ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਇਹ ਧਾਰਨਾ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਕੋਲਡ ਸਟੋਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਾਮਾਨ ਦਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਬੀਮਾ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਦਾ ਕੋਈ ਤੱਥ ਆਧਾਰਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕੋਲਡ ਸਟੋਰਾਂ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੋਲਡ ਸਟੋਰ ਵਿੱਚ ਕਈ ਕੰਪਾਰਟਮੈਂਟ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਕੋਲਡ ਸਟੋਰ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਾਮਾਨ ਦੀ ਛੋਟੀ ਜਾਂ ਵੱਡੀ ਰਕਮ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇਹ ਤੀਜੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਦਾ ਸਮਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕੋਲਡ ਸਟੋਰ ਵਿੱਚ ਸਟੋਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸਲਈ, ਕੋਰਟ ਬੀਮੇ ਦੀ ਇੱਕ ਪਾਲਿਸੀ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠ ਰਹੀ ਹੈ ਜਿਸਦੇ ਤਹਿਤ ਇਮਾਰਤ ਅਤੇ ਕੋਲਡ ਸਟੋਰ ਵਿੱਚ ਸਟਾਕ ਅਤੇ ਮਾਲ ਦਾ ਬੀਮਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੁਦਰਤੀ ਸਿੱਟਾ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਾਲ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦਾ ਹੈ। ਬੀਮੇ ਦੀ ਪਾਲਿਸੀ ਤੋਂ, ਇਹ ਪਤਾ ਚਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੋਖਮ ਦੇ ਵਰਣਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬੀਮਾ "ਗੁੰਟੂਰ ਮਿਰਚਾਂ/ਬਿਆਦਿਗੀ ਮਿਰਚਾਂ/ਹੋਰ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਮਿਰਚਾਂ, ਜਵਾਰ ਦੇ ਬੀਜ, ਬੰਗਾਲ ਗਰਮ, ਲਾਲ ਗ੍ਰਾਮ, ਤੰਬਿੰਡ, ਧਨੀਆ ਬੀਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਦਾਲਾਂ ਦਾ ਸਟਾਕ" ਕਵਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਵਪਾਰ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਟਾਕ 30 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਲਈ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਚਾਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇੰਨੀ ਭਾਰੀ ਰਕਮ ਦੀ ਪਾਲਿਸੀ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਸਮਝਦਾਰ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ, ਮਾਲ ਦੀ ਕੀਮਤ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਪਤਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀਕ੍ਰਿਤ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸਨੇ ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੇਰਵਿਆਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਸਟਾਕ ਦੀ ਤਸਦੀਕ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਣੀ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਨਹੀਂ ਉਠਾ ਸਕਦੀ। ਉਬੇਰੀਮਾ ਫਾਈਡਸ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਕੋਈ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕੋਲਡ ਸਟੋਰ ਨੇ ਸਾਰੇ ਲੋੜੀਂਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਬੈਂਕ ਧਾਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਕੇਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮਾਲ ਬੈਂਕ ਕੋਲ ਕਲਪਿਤ/ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਇਸ ਲਈ, ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਹੁਣ ਪਿੱਛੇ ਮੁੜ ਕੇ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਬੀਮੇ ਦੇ ਸਮੇਂ ਮਾਲਕਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਸਪਲਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀ ਨੂੰ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਦੋ ਵਾਰ ਨਵਿਆਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਨੀਤੀ 3 ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਮੌਜੂਦ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ 3 ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਅੱਗ ਲੱਗ ਗਈ ਸੀ [ਪਾਰਸ 36, 37][519 ਈ-ਐਚ; 520-ਏ-ਈ]

6. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਤਿੰਨ ਧਿਰੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬੈਂਕ, ਕਿਸਾਨ ਅਤੇ ਕੋਲਡ ਸਟੋਰ, ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ 'ਤੇ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਨੂੰ ਅਸਲ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰ ਨਾ ਕਰੇ। ਪੈਰਾ 40][521-B]

7. ਜੇਕਰ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਫਾਰਮ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਬੀਮਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਸਪਸ਼ਟਤਾ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੁਣ ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਬੀਮੇ ਵਾਲੇ ਦੁਆਰਾ ਗਲਤ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਗੈਰ-ਖੁਲਾਸਾ ਕੁਝ ਬਹੁਤ ਹੀ ਭੌਤਿਕ ਤੱਥ ਦਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਅਜੀਬ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ, ਤਿਕੋਣੀ ਸਮਝੌਤੇ ਜਾਂ ਮਾਲਕਾਂ ਦੇ ਨਾਵਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਾ ਕਰਨ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਭੌਤਿਕ ਤੱਥ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਯੋਗ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕੋਈ ਧੋਖਾਧੜੀ ਵਾਲਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਕੋਈ ਝੂਠੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਜਾਣ-ਬੁੱਝ ਕੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਂ ਬੀਮੇ ਵਾਲੇ ਦੀ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਦੁਆਰਾ ਨੁਕਸਾਨ ਅਤੇ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀ ਅਧੀਨ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਮਾਲ ਦੀ ਕੀਮਤ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਲਡ ਸਟੋਰ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਕਿਸਾਨ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਹਨ, ਉਹ ਬੈਂਕ ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਾਲਿਸੀ ਅਧੀਨ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਰਕਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ। [ਪੈਰਾ 43, 44][522 ਸੀ-ਐੱਫ]

8. ਜਦੋਂ ਬੈਂਕ ਮਾਲ ਦੀ ਪਰਿਕਲਪਨਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਲੋਨ ਜਾਰੀ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਅਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਾਲ ਨੂੰ ਇਸਦੀ ਬਕਾਇਆ ਰਕਮ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਬੀਮਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਬੈਂਕ ਦਾ ਇੱਕ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਪਾਲਿਸੀ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕਰੇ। ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿਉਂਕਿ ਪਾਲਿਸੀ ਵਿੱਚ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ ਜਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਤਿੰਨ-ਪੱਖੀ ਸਮਝੌਤਾ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਬੈਂਕ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਵੇਕਸ਼ੀਲ ਵਿੱਤੀ ਸੰਸਥਾ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਕਿ ਤਿਕੋਣੀ ਸਮਝੌਤਾ ਵੀ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਬੈਂਕ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕੁਝ ਪੱਧਰ ਦੀ ਕਮੀ ਹੈ। ਬੈਂਕ ਠੇਕੇ ਦੀ ਦਰ 'ਤੇ ਵਿਆਜ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਧਾਰਨ ਵਿਆਜ ਵਸੂਲਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ|

12% ਪ੍ਰਤੀ ਸਲਾਨਾ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਕਰਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਹੀ [ਪੈਰਾ 48 ਅਤੇ 49][523- ਜੀ-ਐੱਚ; 524-ਏ-ਡੀ]

9. ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਮਾਲ ਦੀ ਕੀਮਤ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵੇਅਰਹਾਊਸ ਰਸੀਦਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਅੱਗ ਲੱਗਣ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਮੁੱਲ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਬੈਂਕ ਹਰ ਇੱਕ ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਇਸਦੀ ਮੁੜ ਅਦਾਇਗੀ ਤੱਕ 12% ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ ਦੀ ਦਰ 'ਤੇ ਸਧਾਰਨ ਵਿਆਜ ਸਮੇਤ ਆਪਣੇ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮੂਲ ਰਕਮ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਅੱਗ ਲੱਗਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਰਕਮ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਤੱਕ 12% ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ ਦੀ ਦਰ 'ਤੇ ਸਧਾਰਨ ਵਿਆਜ ਸਮੇਤ ਹਰੇਕ ਕਿਸਾਨ ਦੀਆਂ ਵੇਅਰਹਾਊਸ ਰਸੀਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਮਾਲ ਦੇ ਮੁੱਲ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੈ। ਅੱਗ ਲੱਗਣ ਦੀ ਤਰੀਕ ਤੱਕ ਬੈਂਕ ਦਾ ਬਕਾਇਆ ਪਹਿਲਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ, ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ ਵਿਆਜ ਸਮੇਤ ਵਾਧੂ ਅਦਾਇਗੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। [ਪਾਰਾ 54, 55][526-ਬੀ, ਡੀ-ਈ]

ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਇੰਡੀਆ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਹਰਚੰਦ ਰਾਏ ਚੰਦਨ ਲਾਲ (2004) 8 ਐਸ ਸੀ ਸੀ 644 : [2004] 4 ਸਪਲ. ਐਸ ਸੀ ਆਰ 662; ਰਘੁਨਾਥ ਰਾਏ ਬਰੇਜਾ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਨੈਸ਼ਨਲ ਬੈਂਕ (2007) 2 ਐਸ ਸੀ ਸੀ 230 : [2006] 10 ਸਪਲ. ਐਸ ਸੀ ਆਰ 287 ਸੂਰਜ ਮਲ ਰਾਮ ਨਿਵਾਸ ਆਇਲ ਮਿੱਲਜ਼ (ਪੀ) ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਇੰਡੀਆ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ (2010) 10 ਐਸ ਸੀ ਸੀ 567 : [2010] 13 ਐਸ ਸੀ ਆਰ 138 - ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

ਐੱਮ. ਸੀ. ਚਾਕੋ ਬਨਾਮ ਸਟੇਟ ਬੈਂਕ ਆਫ਼ ਤ੍ਰਾਵਣਕੋਰ, ਤ੍ਰਿਵੇਂਦਰਮ (1969) 2 ਐਸ ਸੀ ਸੀ 343 : [1970] 1 ਐਸ ਸੀ ਸੀ 658; ਸਤਵੰਤ ਕੌਰ ਸੰਧੂ ਬਨਾਮ ਨਿਊ ਇੰਡੀਆ ਅਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ (2009) 8 ਐਸ ਸੀ ਸੀ 316 : [2009] 10 ਐਸ ਸੀ ਸੀ 560 - ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੈ।

<u>ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ</u>

[2004] 4 ਸਪਲ. ਐਸ ਸੀ ਆਰ 662	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	ਪੈਰਾ 18
[2006] 10 ਸਪਲ. ਐਸ ਸੀ ਆਰ 287	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	ਪੈਰਾ 19
[2010] 13 ਐਸ ਸੀ ਆਰ 138	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	ਪੈਰਾ 20
[1970] 1 ਐਸ ਸੀ ਆਰ 658	ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ	ਪੈਰਾ 29
[2009] 10 ਐਸ ਸੀ ਆਰ 560	ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ	ਪੈਰਾ 41

ਕੈਨਰਾ ਬੈਂਕ ਬਨਾਮ ਮੈਸਰਜ਼ ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਇੰਡੀਆ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ

ਲਿਮਿਟੇਡ ਅਤੇ ਹੋਰ

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2020 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1042

2017 ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 2327 ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਖਪਤਕਾਰ ਵਿਵਾਦ ਨਿਵਾਰਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਦੇ 08.06.2018 ਦੇ ਨਿਰਣੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ।

ਨਾਲ

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1043-1051, 1052-1059, 1060-1071, 1072-1081,1082-1090, 1091-1097, 1098-1106, 1107-111613, 1107-111613, 1211313 -1203 ਦਾ 2020ਪੀ.ਪੀ. ਮਲਹੋਤਰਾ, ਡਾ.(ਸ੍ਰੀ) ਰਾਜੀਵ ਧਵਨ, ਗੋਪਾਲ ਸ਼ੰਕਰਨਾਰਾਇਣਨ, ਸਾਜਨ ਪੂਵਈਆ, ਧਰੁਵ ਮਹਿਤਾ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਵਿਨੀਤ ਮਲਹੋਤਰਾ, ਵਿਸ਼ਾਲ ਗੋਹਰੀ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸੁਨੈਨਾ ਫੂਲ, ਯਾਸਿਰ ਰਾਊਫ, ਸ਼ੁਭੇਂਦੂ ਕੌਸ਼ਿਕ, ਮੋਹਿਤ ਪਾਲ, ਪ੍ਰਤਿਭਾਨੂ ਸਿੰਘ ਮਹਿਰੋਲਾ, ਡਾ. ਚੌਧਰੀ, ਸਬਰੀਸ਼ ਸੁਬਰਾਮਨੀਅਨ, ਵਾਈ. ਵਿਲੀਅਮ ਵਿਨੋਥ ਕੁਮਾਰ, ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਉਨੀਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ (ਕੇ. ਪਾਰੀ ਵੰਧਨ ਲਈ), ਰਾਜੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ-1, ਅਨੰਤ ਗੌਤਮ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸਾਕਸ਼ੀ ਗੌੜ, ਸੋਰਭ ਦਹੀਆ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਖੁਸ਼ਬੂ ਅਗਰਵਾਲ, ਵਿਭੂ ਸ਼ਰਮਾ, ਅਨਮੋਲ ਮਹਿਤਾ, ਦੀਪਕ ਆਨੰਦ। , ਐਡਵ. ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ। ਵੱਲੋਂ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ

ਦੀਪਕ ਗੁਪਤਾ, ਜੇ.

1. ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

2. ਇਹਨਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਇੱਕ ਸਾਂਝੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਖਪਤਕਾਰ ਝਗੜਾ ਨਿਵਾਰਣ ਕਮਿਸ਼ਨ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਦੇ 08.06.2018 ਦੇ ਇੱਕ ਸਾਂਝੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈਆਂ ਹਨ, ਜਿਸਨੂੰ ਇੱਥੇ 'ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

3. ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਦਾਅਵੇਦਾਰ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ 'ਕਿਸਾਨ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਨੇ ਸਾਲ 2012-2013 ਦੌਰਾਨ ਬਿਆਦਗੀ ਮਿਰਚਾਂ ਦੀ ਫਸਲ ਉਗਾਈ ਸੀ, ਕੁਝ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਹੋਰ ਫਸਲਾਂ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਖੇਤੀ ਉਪਜ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੀਦੇਵੀ ਕੋਲਡ ਸਟੋਰੇਜ ਦੇ ਨਾਮ ਅਤੇ ਸ਼ੈਲੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਭਾਈਵਾਲੀ ਫਰਮ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਕੋਲਡ ਸਟੋਰ ਵਿੱਚ ਸਟੋਰ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜਿਸਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ 'ਕੋਲਡ ਸਟੋਰ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਕੇਨਰਾ ਬੈਂਕ ਤੋਂ ਵੀ ਕਰਜ਼ਾ ਲਿਆ, ਜਿਸਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ 'ਬੈਂਕ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੋਲਡ ਸਟੋਰ ਵਿੱਚ ਸਟੋਰ ਕੀਤੀ ਖੇਤੀ ਉਪਜ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਬੈਂਕ ਵੱਲੋਂ ਹਰੇਕ ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ ਕਰਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕੋਲਡ ਸਟੋਰ ਦਾ ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਇੰਡੀਆ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਨਾਲ ਬੀਮਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ 'ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਠੰਡ ਵਿਚ ਅੱਗ ਲੱਗ ਗਈ

13.01.2014 ਅਤੇ 14.01.2014 ਦੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਸਟੋਰ ਕਰੋ। ਕੋਲਡ ਸਟੋਰ ਦੀ ਪੂਰੀ ਇਮਾਰਤ ਅਤੇ ਖੇਤੀ ਉਪਜ ਦਾ ਸਾਰਾ ਸਟਾਕ ਤਬਾਹ ਹੋ ਗਿਆ।

4. ਅੱਗ ਲੱਗਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕੋਲਡ ਸਟੋਰ, ਜਿਸ ਨੇ ਵਿਆਪਕ ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀ ਲਈ ਸੀ, ਨੇ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਕੋਲ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਪਰ ਕੋਲਡ ਸਟੋਰ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਅੱਗ ਅਚਾਨਕ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅੱਗ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਪਲਾਂਟ, ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਅਤੇ ਬਿਲਡਿੰਗ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਵੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਸੀ ਪਰ ਇਸ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਇਸ ਵਾਧੂ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸਾਨਾਂ ਕੋਲ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਟਿਕਾਣਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਬੀਮੇ ਵਾਲਾ ਕੋਲਡ ਸਟੋਰ ਸੀ। ਅਤੇ ਕਿਸਾਨ ਨਹੀਂ। ਅੱਗੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਨੰਬਰ 8 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਵਿਚਕਾਰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਕੋਈ ਗੁਪਤਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਜਾਂ ਤਾਂ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੋਲਡ ਸਟੋਰ, ਬੈਂਕ ਅਤੇ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਦਾਅਵਾ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮੁੱਢਲੀ ਰਾਹਤ ਅੱਗ ਦੀ ਮਿਤੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਖੇਤੀ ਉਪਜ ਦਾ ਮੁੱਲ ਅਤੇ ਉਸ 'ਤੇ ਵਿਆਜ ਸੀ। ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਕਿਸਾਨ ਨੇ ਪ੍ਰਤੀ ਸਿਰ 1,00,000/- ਰੁਪਏ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਵੀ ਕੀਤਾ। ਇੱਥੇ 91 ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀਆਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਵਿੱਚ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਉਪਜ ਬਿਆਦਗੀ ਮਿਰਚ ਸੀ। ਕੁਝ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ, ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਉਪਜ ਡੱਬੀ ਮਿਰਚ, ਗੁੰਟੂਰ ਮਿਰਚ, ਬੰਗਾਲ ਗ੍ਰਾਮ, ਧਨੀਆ (ਧਨੀਆ), ਜਵਾਰ ਆਦਿ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹਨਾਂ ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਭੌਤਿਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਪਵੇਗਾ। ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਵਾਲੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 7 ਵਿੱਚ ਬੈਗਾਂ ਦੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਦੀ ਕਿਸਮ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਮਾਤਰਾ, ਦਰ ਅਤੇ ਕਿਲੋਗ੍ਰਾਮ ਦੀ ਸੰਖਿਆ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਸੰਖੇਪਤਾ ਲਈ ਦੁਬਾਰਾ ਨਹੀਂ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ।

5. ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਅਵਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਕੋਲਡ ਸਟੋਰ ਨੇ ਜਨਰਲ ਚਾਰਜਿਜ਼ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਆਪਣੇ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਬੀਮਾ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਨੂੰ ਵੀ ਵਸੂਲਿਆ ਸੀ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਬੈਂਕ ਤੋਂ ਕਰਜ਼ਾ ਲੈ ਕੇ ਅਤੇ ਕੋਲਡ ਸਟੋਰ ਵਿੱਚ ਸਟੋਰ ਕੀਤੀ ਖੇਤੀ ਉਪਜ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰਦਿਆਂ ਹਰੇਕ ਕਿਸਾਨ ਵੱਲੋਂ ਤਿੰਨ ਧਿਰੀ ਸਮਝੌਤਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਿਸਾਨ, ਬੈਂਕ ਅਤੇ ਕੋਲਡ ਸਟੋਰ ਤਿੰਨ ਧਿਰੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਪੱਖ ਸਨ। ਕੋਲਡ ਸਟੋਰ ਨੇ ਇੱਕ ਵੇਅਰਹਾਊਸ ਰਸੀਦ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਟੋਰ ਕੀਤੀ ਫਸਲ ਦੇ ਵੇਰਵੇ, ਉਸ ਦੀ ਕੀਮਤ ਅਤੇ ਤ੍ਰਿਪੜੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਮਿਤੀ ਵੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਮਿਆਦ ਲਈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ 2012-2013 ਤੋਂ ਅੱਗ ਲੱਗਣ ਤੱਕ ਕੋਲਡ ਸਟੋਰ ਦਾ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਕੋਲ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ

ਕੈਨਰਾ ਬੈਂਕ ਬਨਾਮ ਮੈਸਰਜ਼ ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਇੰਡੀਆ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ

ਲਿਮਿਟੇਡ ਅਤੇ ਹੋਰ [ਦੀਪਕ ਗੁਪਤਾ, ਜੇ]

ਕੋਲਡ ਸਟੋਰ ਦੇ ਪਲਾਂਟ ਅਤੇ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਦਾ 5 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਅਤੇ ਸਟਾਕ ਦਾ 30 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਬੀਮਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ |

6. ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਤਿੰਨ ਧਿਰੀ ਸਮਝੌਤੇ ਤਹਿਤ ਕੋਲਡ ਸਟੋਰ ਨੇ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਤੋਂ ਸਟਾਕ ਦਾ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾ ਲਿਆ ਸੀ। ਅੱਗ ਇੱਕ ਦੁਰਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਅੱਗ ਸੀ ਅਤੇ, ਇਸਲਈ, ਪਾਲਿਸੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਕੋਲਡ ਸਟੋਰ ਵਿੱਚ ਸਟੋਰ ਕੀਤੀ ਖੇਤੀ ਉਪਜ ਦੀ ਕੀਮਤ ਦੀ ਰਕਮ ਅੱਗ ਲੱਗਣ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਅਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ 'ਤੇ ਵਿਆਜ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਜਵਾਬਦੇਹ ਸੀ। ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਰਕਮ। ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਕਿ 'ਕਿਸਾਨ' ਖਪਤਕਾਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਐਕਟ, 1986 ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ 'ਖਪਤਕਾਰ' ਨਹੀਂ ਸਨ, ਜਿਸਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ 'ਐਕਟ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਕਿਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਠੇਕਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਪਾਲਿਸੀ ਕੋਲਡ ਸਟੋਰ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਲਈ ਸੀ ਨਾ ਕਿ ਕਿਸਾਨਾਂ ਵੱਲੋਂ। ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦੀ ਸਾਰੀ ਕਹਾਣੀ ਝੂਠੀ ਕਹਾਣੀ ਹੈ। ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਚਾਰਯੋਗ ਇਤਰਾਜ਼ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ. ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਗਈ ਕਿ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਕਿਸਾਨ ਸਨ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਖੇਤੀ ਉਪਜ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੋਲਡ ਸਟੋਰ ਵਿੱਚ ਸਟੋਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਬੈਂਕ ਨੇ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਬਕਾਇਆ ਰਕਮ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਕੋਈ ਕਦਮ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਬੈਂਕ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੇ ਸਹੀ ਦਿਮਾਗ਼ ਵਿੱਚ ਖੇਤੀ ਉਪਜ ਨੂੰ ਇੰਨੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਸਟੋਰ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ, ਤਿਕੋਣੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਦੂਜਾ ਮੁੱਖ ਆਧਾਰ ਇਹ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅੱਗ ਕੋਈ ਦੁਰਘਟਨਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਸ਼ਾਰਟ ਸਰਕਟ ਕਾਰਨ ਕੋਈ ਸਵੈ-ਚਾਲਤ ਬਲਣ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਮੁਤਾਬਕ ਅੱਗਜ਼ਨੀ ਦਾ ਤੱਤ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ ਅਤੇ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਲਡ ਸਟੋਰ ਨੂੰ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅੱਗ ਲਗਾਈ ਗਈ ਹੈ।

7. ਕੋਲਡ ਸਟੋਰ ਦਾ ਪੱਖ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਅੱਗ ਅਚਾਨਕ ਲੱਗੀ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਸਟਾਕ ਦਾ ਬੀਮਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਰਕਮ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਬੈਂਕ ਨੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਰਕਮ ਇਸ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਕਿ ਇਹ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਇਸ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

8. ਬੰਗਲੌਰ ਵਿਖੇ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ ਖਪਤਕਾਰ ਝਗੜਾ ਨਿਵਾਰਣ ਕਮਿਸ਼ਨ, ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 28.04.2017 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ 'ਸਟੇਟ ਕਮਿਸ਼ਨ' ਵਜੋਂ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਅੱਗ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਸ਼ਾਰਟ ਸਰਕਟ ਕਾਰਨ ਲੱਗੀ ਸੀ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦਾ ਕੋਈ ਤੱਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਜਾਂ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਤੇਲ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਪਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਰਾਜ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਪਾਇਆ ਕਿ ਤਿੰਨ-ਪੱਖੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਸਾਨਾਂ, ਬੈਂਕ

ਅਤੇ ਕੋਲਡ ਸਟੋਰ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ, ਕੋਲਡ ਸਟੋਰ ਲਈ ਮਾਲ ਦਾ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਉਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੀ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੈਂਕ ਨਾਲ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਰਕਮ ਅਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸੀ। ਰਾਜ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਕਰਜ਼ਾ ਲੈਣ ਸਮੇਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਵੇਅਰਹਾਊਸ ਰਸੀਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਮੁੱਲ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਮਾਲ ਦੀ ਕੀਮਤ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਾਲ ਦੀ ਮਾਰਕੀਟ ਕੀਮਤ ਮਿਤੀ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਬੈਂਕ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕਮੀ ਪਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਕੋਲਡ ਸਟੋਰ ਅਤੇ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਗੰਭੀਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੈਂਕ ਨਾਲ ਅਨੁਮਾਨਿਤ ਖੇਤੀ ਉਪਜ ਦਾ ਮੁੱਲ ਕਿਸਾਨਾਂ/ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ 14% ਦੀ ਦਰ 'ਤੇ ਵਿਆਜ ਦੇ ਨਾਲ ਤਿੰਨ ਧਿਰੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਅਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਘਟਨਾ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੱਕ ਪ੍ਰਤੀ ਸਲਾਨਾ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ 2015 ਦੀ ਇੱਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੰਬਰ 597 ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕੁਝ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਬੈਂਕ ਨੂੰ 10,000/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਲਾਗਤ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਗੰਭੀਰ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬਦੇਹ ਵੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਬੈਂਕ ਵਿਰੁੱਧ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

9. ਸਟੇਟ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ 28.04.2017 ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ, ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਅੱਗੇ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ, ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਰਾਜ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਸਾਨ ਖਪਤਕਾਰ ਹਨ। ਇਸ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਸੀ ਕਿ ਮਾਲ ਟਰੱਸਟ ਵਿਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅੱਗ ਅਚਾਨਕ ਲੱਗੀ ਅੱਗ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾਂ ਕੋਲਡ ਸਟੋਰ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦੁਆਰਾ ਅੱਗ ਲਗਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ , ਇਸਨੇ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਵਿਆਜ ਨੂੰ 14% ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ ਤੋਂ ਘਟਾ ਕੇ 12% ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਵੀ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀ ਦੇ ਲਿਹਾਜ਼ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲੱਗਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਵਾਂਗ ਹੀ ਮਾਲ ਦੀ ਕੀਮਤ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸਾਨ ਇਹ ਦਿਖਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਮਿਰਚ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਸਟੋਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਰ ਉਪਜ ਉਸੇ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੇ ਹਨ ਜੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਜਿਣਸਾਂ ਲਈ ਬੈਂਗਲੁਰੂ ਮਾਰਕੀਟ ਦੀ ਵਿਭਿੰਨਤਾ-ਵਾਰ ਪੀਰੀਅਡਿਕ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਬੈਂਕ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਅਪੀਲਾਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੇਸ ਦੇ ਅਜੀਬ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਕਾਫ਼ੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਬੈਂਕ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਮੂਲ ਰਕਮ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਬੈਂਕ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਪਰ ਬਾਕੀ ਰਕਮ ਯਾਨੀ ਵਿਆਜ ਅਤੇ ਹਰਜਾਨਾ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਕੋਈ ਕਮੀ ਨਹੀਂ ਹੈ

ਕੇਨਰਾ ਬੈਂਕ ਬਨਾਮ ਮੈਸਰਜ਼ ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਇੰਡੀਆ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ

ਲਿਮਿਟੇਡ ਅਤੇ ਹੋਰ [ਦੀਪਕ ਗੁਪਤਾ, ਜੇ.]

ਬੈਂਕ ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਸੇਵਾ ਅਤੇ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬੈਂਕ 'ਤੇ ਲਗਾਏ ਗਏ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

10. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ, ਕਿਸਾਨਾਂ, ਕੋਲਡ ਸਟੋਰ ਅਤੇ ਬੈਂਕ ਵੱਲੋਂ ਅਪੀਲਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।

11. ਅਸੀਂ ਸ਼੍ਰੀ ਪੀ.ਪੀ. ਮਲਹੋਤਰਾ, ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਡਾ. ਰਾਜੀਵ ਧਵਨ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਗੋਪਾਲ ਸ਼ੰਕਰਨਾਰਾਇਣਨ, ਕਿਸਾਨਾਂ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਸਾਜਨ ਪੂਵਈਆ ਨੇ ਕੋਲਡ ਸਟੋਰ ਲਈ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਏ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਧਰੁਵ ਮਹਿਤਾ ਨੇ ਬੈਂਕ ਲਈ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਏ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਆ।

ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ

12. ਸ਼੍ਰੀ ਪੀ.ਪੀ. ਮਲਹੋਤਰਾ, ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਕਈ ਮੁੱਦੇ ਉਠਾਏ। ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਉਠਾਏ ਗਏ ਵਿਵਾਦਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਲੱਗੀ ਅੱਗ ਅਚਾਨਕ ਲੱਗੀ ਅੱਗ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸਾਨ ਖਪਤਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਖਪਤਕਾਰ ਮੰਚ ਨੂੰ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਹ ਅੱਗੇ ਦਲੀਲ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਵਿਚਕਾਰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਕੋਈ ਗੁਪਤਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਸਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਬੀਮੇ ਦਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਬੀਮਾ ਯੋਗ ਹਿੱਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਬੈਂਕ, ਕਿਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਕੋਲਡ ਸਟੋਰ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਏ ਤਿੰਨ-ਪੱਖੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦਾ ਕਦੇ ਵੀ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੋਲਡ ਸਟੋਰ (ਬੀਮਾਸ਼ੁਦਾ) ਦੁਆਰਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਇਹ ਵੀ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਕਿ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਨੂੰ ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀ ਦੇ ਜਨਰਲ ਐਕਸਕਲੂਜ਼ਨ ਕਲਾਜ਼ 5 ਅਤੇ ਜਨਰਲ ਸ਼ਰਤ ਨੰ.1 ਅਤੇ ਜਨਰਲ ਸ਼ਰਤ ਨੰ.8 ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਕੀ ਅੱਗ ਕੋਈ ਹਾਦਸਾ ਸੀ?

13. ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਰਾਜ ਕਮਿਸ਼ਨ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੋਵੇਂ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਹਨ ਕਿ ਅੱਗ ਅਚਾਨਕ ਅੱਗ ਸੀ ਅਤੇ ਸ਼ਾਰਟ ਸਰਕਟ ਕਾਰਨ ਲੱਗੀ ਸੀ। ਇਹ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਸ਼ੁੱਧ ਨਤੀਜੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ, ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਇਹਨਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੀ ਪੀ ਪੀ ਮਲਹੋਤਰਾ ਦੁਆਰਾ ਲੰਮੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਾਂਗੇ। ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਨੋਟ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਲੈਕਟ੍ਰੀਕਲ ਇੰਸਪੈਕਟਰ, ਪੁਲਿਸ ਜਾਂਚ ਟੀਮ ਅਤੇ ਫੋਰੈਂਸਿਕ ਸਾਇੰਸ ਲੈਬਾਰਟਰੀ (ਐੱਫ ਐੱਸ ਐੱਲ) ਸਾਰੇ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਹਨ ਕਿ ਅੱਗ ਸ਼ਾਰਟ ਸਰਕਟ ਕਾਰਨ ਲੱਗੀ ਸੀ, ਐੱਫ ਐੱਸ ਐੱਲ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾ ਅੰਤਮ ਹਿੱਸਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ। :-

“ਉਪਰੋਕਤ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਤੋਂ, ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ

1. ਥਰਮੋਕੋਲ (ਜੋ ਕੰਧਾਂ ਨੂੰ ਇੰਸੂਲੇਟ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ) ਥੰਮ੍ਹਾਂ, ਲੱਕੜ ਦੇ ਭਾਗਾਂ ਅਤੇ ਇਮਾਰਤ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਟੋਰ ਕੀਤੇ ਅਨਾਜ ਵਰਗੀਆਂ ਜਲਣਸ਼ੀਲ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਅੱਗ ਦੇ ਫੈਲਣ ਨੂੰ ਵਧਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

2. ਇਮਾਰਤ ਵਿੱਚ ਭੀੜ-ਭੜੱਕੇ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਨੇ ਅੱਗ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ ਕੀਤਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

3. ਅੱਗ ਇਮਾਰਤ ਦੀ ਛੇਵੀਂ ਮੰਜ਼ਿਲ ਦੇ ਅਗਲੇ ਪਾਸੇ ਲੱਗੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਪੂਰੀ ਇਮਾਰਤ ਅੱਗ ਦੀ ਲਪੇਟ 'ਚ ਆਉਣ ਕਾਰਨ ਅੱਗ ਲੱਗਣ ਦੇ ਸਥਾਨ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਸੀ।

4. ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਸ਼ਾਰਟ ਸਰਕਟ ਕਾਰਨ ਅੱਗ ਲੱਗ ਸਕਦੀ ਹੈ।"

ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਟਰੂਥ ਲੈਬਜ਼ ਅਤੇ ਰੈਂਕ ਸਰਵੇਅਰਜ਼ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਨਤੀਜਿਆਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦੀਆਂ ਹਨ:-

ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਦੀ ਫੋਰੈਂਸਿਕ ਜਾਂਚਾਂ ਦੀ ਡੂੰਘਾਈ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਫੀਲਡ ਜਾਂਚ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਿੱਜੀ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ 13/14 ਜਨਵਰੀ 2014 ਦੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਮੈਸਰਜ਼ ਸ਼੍ਰੀ ਦੇਵੀ ਕੋਲਡ ਸਟੋਰੇਜ ਬਿਲਰੀ ਵਿੱਚ ਅੱਗ ਲੱਗੀ ਸੀ।

ਏ. ਬੈਕਟੀਰੀਆ/ਰਸਾਇਣਕ ਅੱਗਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸਵੈਚਲਿਤ ਬਲਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਬੀ. ਸ਼ਾਰਟ ਸਰਕਟ ਕਾਰਨ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਖਰਾਬੀ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਸੀ

ਸੀ. ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਕੋਲਡ ਸਟੋਰੇਜ਼ ਵਿੱਚ ਸਟਾਕ ਨੂੰ ਇਗਨੀਸ਼ਨ, ਸ਼ੁਰੂਆਤ, ਪ੍ਰਸਾਰ ਅਤੇ ਸਾੜਨ ਲਈ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਤੇਲ ਵਰਗੇ ਬਾਹਰੀ ਅੱਗ ਦੇ ਪ੍ਰਵੇਗ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸੀ।

ਡੀ. ਅਜਿਹੀਆਂ ਘਿਨਾਉਣੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇਣ ਦੇ ਇਰਾਦੇ, ਸਾਧਨਾਂ ਅਤੇ ਮੌਕੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹੀ ਘਿਨੌਣੀ ਹਰਕਤ 'ਚ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਦੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।''

14. ਅਸੀਂ ਨੋਟ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੋਲਡ ਸਟੋਰ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿੱਚ, ਕੋਲਡ ਸਟੋਰ ਦੀਆਂ ਕੰਧਾਂ ਨੂੰ ਇੰਸੂਲੇਟ ਕਰਕੇ ਤਾਪਮਾਨ ਨੂੰ ਬਣਾਈ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਨਸੂਲੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਬਿਟੂਮਨ (ਕੋਲਾ ਟਾਰ) ਅਤੇ ਥਰਮੋਕੋਲ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਐੱਫ.ਐੱਸ.ਐੱਲ. ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਅੱਗ ਲੱਗਣ ਵਾਲੀ ਇਮਾਰਤ ਵਿਚ ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਲਈ ਹਾਈਡ੍ਰੋ ਕਾਰਬਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ

ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਹੋਣਾ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਐੱਮ. ਸੱਚਾਈ ਲੈਬ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਹਾਈਡਰੋ ਕਾਰਬਨ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅੱਗ ਅਚਾਨਕ ਅਤੇ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਸ਼ਾਰਟ ਸਰਕਟ ਦੇ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਲੱਗੀ ਸੀ ਬਲਕਿ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਤੇਲ ਵਰਗੇ ਬਾਹਰੀ ਅੱਗ ਦੇ ਪ੍ਰਵੇਗ ਦੇ ਕਾਰਨ ਲੱਗੀ ਸੀ। ਮੈਸਰਜ਼ ਟਰੂਥ ਲੈਬਜ਼ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਡਾ. ਆਰ. ਸ੍ਰੀਨਿਵਾਸ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਟੀਮ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੁਝ ਨਿਰੀਖਣ ਅਤੇ ਰਸਾਇਣਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਸਨ, ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਡਾ. ਆਰ. ਸ੍ਰੀਨਿਵਾਸ ਦੀ ਇਹ ਰਿਪੋਰਟ ਕਦੇ ਵੀ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਰਾਜ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ। ਦਿਲਚਸਪ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਮੈਸਰਜ਼ ਟਰੂਥ ਲੈਬਜ਼ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜੀ.ਵੀ.ਐਚ.ਵੀ. ਪ੍ਰਸਾਦ ਨੂੰ ਇੱਕ ਖਾਸ ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਗਰਾਊਂਡ ਫਲੋਰ ਅਤੇ ਉਪਰਲੀ ਮੰਜ਼ਿਲ ਦੀਆਂ ਕੰਧਾਂ ਅਤੇ ਕੋਲਡ ਸਟੋਰ ਦੇ ਅੰਦਰਲੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ 169 ਥੰਮ੍ਹਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸੈਂਡਵਿਚ ਬਿਟੂਮਨ ਅਤੇ ਥਰਮੋਕੋਲ ਨਾਲ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਨਸੂਲੇਸ਼ਨ ਦੇ ਪੱਧਰ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਕੰਕਰੀਟ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਕਿ 'ਉਸ ਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਕੋਲਡ ਸਟੋਰੇਜ ਕਿਵੇਂ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸੀ'। ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਸਰਜ਼ ਟਰੂਥ ਲੈਬਜ਼ ਨੇ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ। ਅੱਗ ਲੱਗਣ ਦੀ ਸਹੀ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਜੇਕਰ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਇਹ ਜਾਣਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵੀ ਨਾ ਕਰੇ ਕਿ ਜਿਸ ਇਮਾਰਤ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲੱਗ ਗਈ ਹੈ, ਉਸ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਦਾ ਰੂਪ ਕੀ ਹੈ। ਮੈਸਰਜ਼ ਟਰੂਥ ਲੈਬਜ਼ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਨਿਰੀਖਣ ਕਿ ਅੱਗ ਬਾਹਰੀ ਅਗਨੀਸ਼ੀਲ ਫਾਇਰ ਐਕਸਲੈਂਟਸ ਦੇ ਕਾਰਨ ਲੱਗੀ ਸੀ, ਰਸਾਇਣਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ ਜੋ ਮਲਬੇ ਵਿੱਚ ਹਾਈਡਰੋ ਕਾਰਬਨ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਜ਼ਾਹਰ ਹੈ ਕਿ ਐੱਮ. ਟਰੂਥ ਲੈਬਜ਼, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਨੇ ਉਸਾਰੀ ਲਈ ਵਰਤੀ ਗਈ ਸਮੱਗਰੀ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿਉਂਕਿ ਜੇਕਰ ਇਸ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਕੀਤਾ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਇਹ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿ ਥਰਮੋਕੋਲ ਜਾਂ ਬਿਟੂਮਿਨ ਨੂੰ ਸਾੜਨ ਵੇਲੇ ਹਾਈਡਰੋ ਕਾਰਬਨ ਮੌਜੂਦ ਹੋਣਗੇ। ਥਰਮੋਕੋਲ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਖ਼ਤ ਪਲਾਸਟਿਕ ਫੋਮ ਸਮੱਗਰੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਪੈਟਰੋਲੀਅਮ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਗੈਸ ਉਪ-ਉਤਪਾਦਾਂ ਤੋਂ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬਿਟੂਮੇਨ ਕੱਚੇ ਤੇਲ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਇੱਕ ਅਰਧ-ਠੋਸ ਹਾਈਡਰੋਕਾਰਬਨ ਉਤਪਾਦ ਹੈ। ਥਰਮੋਕੋਲ ਅਤੇ ਬਿਟੂਮਨ ਦੋਵੇਂ ਪੈਟਰੋਲੀਅਮ ਉਤਪਾਦਾਂ ਦੇ ਡੈਰੀਵੇਟਿਵ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸਲਈ ਆਪਣੇ ਸੁਭਾਅ ਦੁਆਰਾ ਹਾਈਡਰੋਕਾਰਬਨ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਜਦੋਂ ਅੱਗ ਲੱਗ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਹਾਈਡਰੋਕਾਰਬਨ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਕੁਦਰਤੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਹਾਈਡਰੋ ਕਾਰਬਨ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚ ਸਕੀ ਕਿ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਤੇਲ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਅੱਗ ਨੂੰ ਬੁਝਾਉਣ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

15. ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਹੈ ਕਿ ਐੱਮ. ਟਰੂਥ ਲੈਬਜ਼ ਨੇ ਦੋ ਮੌਕਿਆਂ 'ਤੇ ਸੜੇ ਕੋਲਡ ਸਟੋਰ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਦੋਵਾਂ ਮੌਕਿਆਂ 'ਤੇ ਸੈਂਪਲ ਲਏ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਦੂਜੀ ਫੇਰੀ ਵਿੱਚ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਗਏ 12 ਨਮੂਨਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਲਈ ਭੇਜਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਦਿਲਚਸਪ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ, ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਨਮੂਨੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਅਹਾਤੇ ਦੇ ਸੜੇ ਹੋਏ ਸਟਾਕ ਵਿੱਚ ਪਾਏ ਗਏ (ਤਾਜ਼ੀਆਂ ਅਣ-ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ) ਮਿਰਚਾਂ ਵਾਲੇ ਪਲਾਸਟਿਕ ਦੇ ਬੈਗ ਤੋਂ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ।

ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਨਮੂਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹਾਈਡਰੋ ਕਾਰਬਨ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਈ ਗਈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਧਾਰਨਾ ਕਿ ਬਾਕੀ ਨਮੂਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹਾਈਡਰੋ ਕਾਰਬਨ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਥਰਮੋਕੋਲ ਅਤੇ ਟਾਰ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪਹਿਲੀ ਫੇਰੀ 'ਤੇ ਲਏ ਗਏ ਨਮੂਨੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਲਈ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਭੇਜੇ ਗਏ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨਾ ਵੀ ਔਖਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਇਮਾਰਤ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲੱਗ ਗਈ ਹੈ, ਉਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪਲਾਸਟਿਕ ਦਾ ਥੈਲਾ (ਤਾਜ਼ੀਆਂ ਅਣ-ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ) ਮਿਰਚਾਂ ਸੜੇ ਹੋਏ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਇਹ ਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸੜੀਆਂ ਮਿਰਚਾਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹੋਣ, ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਮੈਸਰਜ਼ ਟਰੂਥ ਲੈਬ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਕੋਈ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ।

16. ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਨਾ ਤਾਂ ਮੈਸਰਜ਼ ਟਰੂਥ ਲੈਬ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਬੀਮੇ ਵਾਲੇ ਨੇ ਕੋਲਡ ਸਟੋਰ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਗਾਈ ਸੀ। ਭਾਵੇਂ ਅੱਗ ਸ਼ਾਰਟ ਸਰਕਟ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਰਨ ਨਾਲ ਲੱਗੀ ਹੋਵੇ, ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਬੀਮਾਯੁਕਤ ਵਿਅਕਤੀ ਅੱਗ ਦਾ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਤੋਂ ਬਚ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ। ਅਸੀਂ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅੱਗ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਤੇਲ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਲੱਗੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

<u>ਸਖਤ ਵਿਆਖਿਆ ਦਾ ਨਿਯਮ</u>

17. ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਸਿਰਫ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਅਤੇ ਕੋਲਡ ਸਟੋਰ (ਬੀਮਾਸ਼ੁਦਾ) ਹੀ ਬੀਮੇ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਲਈ ਧਿਰ ਸਨ, ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਲੇਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

18. ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਇੰਡੀਆ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਹਰਚੰਦ ਰਾਏ ਚੰਦਨ ਲਾਲ[1] ਵਿੱਚ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:-

"9....ਇਹ ਨਿਪਟਾਇਆ ਗਿਆ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਕਿ ਪਾਲਿਸੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨਗੀਆਂ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪਾਲਿਸੀ ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨੀਤੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਦੂਜੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ। ਇਹ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਧਿਰਾਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਕਾਇਮ ਰਹੇਗਾ ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਬੀਮੇ ਦਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਦੂਜੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ...।"

---

1 (2004) 8 ਐਸ ਸੀ ਸੀ 644

19. ਰਿਲਾਇੰਸ ਨੂੰ ਰਘੂਨਾਥ ਰਾਏ ਬਰੇਜਾ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਨੈਸ਼ਨਲ ਬੈਂਕ[2]'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ

ਆਦਮੀ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਆਮ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਸਦਾ ਪਾਲਣ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਉਦਾਹਰਣ ਦੇਣ ਲਈ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ "ਇਹ ਇੱਕ ਪੈਨਸਿਲ ਹੈ", ਤਾਂ ਉਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਪੈਨਸਿਲ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਸਤੂ ਇੱਕ ਪੈਨਸਿਲ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਘੋੜਾ, ਗਧਾ ਜਾਂ ਇੱਕ ਹੈ। ਹਾਥੀ ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਨਿਯਮ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਜੋ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਉਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਜੋ ਅਸੀਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਨਿਯਮ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਸਮਾਜਿਕ ਜੀਵਨ ਅਸੰਭਵ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸਮਝ ਸਕਾਂਗੇ। ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇੱਕ ਖਾਸ ਵਸਤੂ ਇੱਕ ਕਿਤਾਬ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਾਡਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਇੱਕ ਕਿਤਾਬ ਹੈ। ਜੇ ਅਸੀਂ ਕਹੀਏ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਕਿਤਾਬ ਹੈ ਪਰ ਸਾਡਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਘੋੜੇ ਦੀ ਮੇਜ਼ ਹੈ ਜਾਂ ਇੱਕ ਹਾਥੀ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਸੰਚਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋਵਾਂਗੇ, ਜੀਵਨ ਅਸੰਭਵ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ, ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਨਿਯਮ ਦਾ ਅਰਥ ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਜੋ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਉਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਅਸੀਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਜੋ ਅਸੀਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ।

20. ਰਿਲਾਇੰਸ ਨੂੰ ਸੂਰਜ ਮਲ ਰਾਮ ਨਿਵਾਸ ਆਇਲ ਮਿੱਲਜ਼ (ਪੀ) ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਇੰਡੀਆ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ[3] ਵਿੱਚ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਪੈਰੇ 'ਤੇ ਵੀ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ:

"26. ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਬੀਮੇ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਇਸ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਹੱਤਵ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਜੋੜਨਾ, ਮਿਟਾਉਣਾ ਜਾਂ ਬਦਲਣਾ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੈਟਲ ਹੈ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਪਾਲਿਸੀ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜੋਖਮਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਬੀਮੇ ਵਾਲੇ ਦੁਆਰਾ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਭਰਪਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦੀ ਸੀਮਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਹਮੇਸ਼ਾ ਉਹਨਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਦੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

21. ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀਆਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਿਧਾਂਤ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੈਟਲ ਹਨ ਅਤੇ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਪਾਲਿਸੀ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਅਤੇ ਸਮਝਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਬੀਮਿਤ ਅਤੇ ਲਾਭਪਾਤਰੀਆਂ ਸਮੇਤ ਸਾਰੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਦੀਆਂ ਵਾਜਬ ਉਮੀਦਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ।

---

[2](2007) 2 ਐਸ ਸੀ ਸੀ 230

[3](2010) 10 ਐਸ ਸੀ ਸੀ 567

ਇਹ ਵੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੈਟਲ ਹੈ ਕਿ ਕਵਰੇਜ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਵਿਆਪਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਅਸਪਸ਼ਟਤਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਬੀਮੇ ਵਾਲੇ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਹੱਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਬੇਦਖਲੀ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੰਖੇਪ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ. ਨੀਤੀ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਭਾਗਾਂ ਨੂੰ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਅਰਥ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀਆਂ ਉਮੀਦਾਂ ਅਤੇ ਵਪਾਰਕ ਹਕੀਕਤਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਾਰੀ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਮਝਣਾ ਅਤੇ ਪਰਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਅਜਿਹਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਵਿਆਖਿਆ ਵਪਾਰਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਝਦਾਰੀ ਵਾਲੀ ਵਿਆਖਿਆ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਪਾਲਿਸੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਤਿੰਨ-ਪੱਖੀ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਬੈਂਕ ਨੇ ਸਟਾਕ ਦਾ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਉਣ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਉਹ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਅਦਾ ਕਰਨਗੇ। ਕੋਲਡ ਸਟੋਰ ਨੇ ਕਿਰਾਇਆ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਰਾਏ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਜ਼ਾਹਿਰ ਸੀ ਕਿ ਧਿਰਾਂ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਣਸੁਖਾਵੇਂ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਵੱਲੋਂ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ |

<u>ਕੀ ਕਿਸਾਨ ਖਪਤਕਾਰ ਹਨ ਅਤੇ ਕੀ ਠੇਕੇ ਦੀ ਗੁਪਤਤਾ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਹੈ</u>

22. ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਰਾਜ ਕਮਿਸ਼ਨ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਹਮਲੇ ਦਾ ਇੱਕ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸਾਨ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਸੰਬੰਧਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖਪਤਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵਿਵਾਦ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ ਕਿ ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀ ਸਿਰਫ਼ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਅਤੇ ਕੋਲਡ ਸਟੋਰ ਵਿਚਕਾਰ ਹੀ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀ ਮਲਹੋਤਰਾ ਦੁਆਰਾ ਅੱਗੇ ਇਹ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੋਲਡ ਸਟੋਰ ਦੇ ਬਿਲਡਿੰਗ, ਪੌਦਿਆਂ ਅਤੇ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ 16.09.2015 ਨੂੰ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕੋਲਡ ਸਟੋਰ ਨੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਾਰੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਇਕ ਵਕੀਲ ਰਾਹੀਂ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕੋਲਡ ਸਟੋਰ ਵੱਲੋਂ ਹੀ ਕਰਵਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਤਿਕੋਣੀ ਸਮਝੌਤਾ ਢੁਕਵਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਤ੍ਰਿਪੱਖੀ ਸਮਝੌਤੇ 'ਤੇ ਹਸਤਾਖਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅੱਗੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮਾਲ ਦੀ ਕਵਰੇਜ ਸਿਰਫ ਕੋਲਡ ਸਟੋਰ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਵਾਲੇ ਮਾਲ ਲਈ ਸੀ ਨਾ ਕਿ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜੋ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬੈਂਕ ਦੁਆਰਾ ਤਿੰਨ ਪੱਖਾਂ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ 'ਤੇ ਹਸਤਾਖਰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।

23. ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕੋਲਡ ਸਟੋਰ ਦਾ ਕਿਰਾਇਆ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬੀਮੇ ਦਾ ਤੱਤ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੋਲਡ ਸਟੋਰ ਨੂੰ ਕੀਮਤੀ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਠੇਕੇ 'ਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਫਸਲਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਕੋਲਡ ਸਟੋਰ ਨੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਮਾਲ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਵਜੋਂ ਰੱਖਿਆ ਸੀ।

ਇਹ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਤ੍ਰਿਪੜੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਕੋਲਡ ਸਟੋਰ ਇੱਕ ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀ ਲੈਣ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਸੀ ਅਤੇ ਫਸਲਾਂ ਅਤੇ ਅਹਾਤੇ ਦਾ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੀਮਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਬੀਮੇ ਨੂੰ 3 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਹਰ ਵਾਰ ਰੀਨਿਊ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀ ਅਸਲ ਮਾਲਕਾਂ ਭਾਵ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਫਾਇਦੇ ਲਈ ਲਈ ਗਈ ਸੀ।

24. ਇਹਨਾਂ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 2(ਡੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ 'ਖਪਤਕਾਰ' ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ:-

"2 ਪਰਿਭਾਸ਼ਾਵਾਂ - (1) ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਸੰਦਰਭ ਹੋਰ ਲੋੜੀਂਦਾ-

xxx xxx xxx

(ਡੀ) "ਖਪਤਕਾਰ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ –

(i) ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਸਤੂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਖਰੀਦਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਾਂ ਮੁਲਤਵੀ ਭੁਗਤਾਨ ਦੀ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਸਮਾਨ ਦਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਉਪਭੋਗਤਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜੋ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾਂ ਵਾਅਦੇ ਲਈ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਅਜਿਹਾ ਸਮਾਨ ਖਰੀਦਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਾਂ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਾਂ ਮੁਲਤਵੀ ਭੁਗਤਾਨ ਦੀ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਜਦੋਂ ਅਜਿਹੀ ਵਰਤੋਂ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜੋ ਮੁੜ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵਪਾਰਕ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਅਜਿਹੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ; ਜਾਂ

(ii) ਕਿਸੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕਿਰਾਏ 'ਤੇ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਮੁਲਤਵੀ ਭੁਗਤਾਨ ਦੀ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜੋ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਾਂ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਾਂ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਾਂ ਮੁਲਤਵੀ ਭੁਗਤਾਨ ਦੀ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਜਦੋਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਾ ਲਾਭ ਪਹਿਲੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਾਲ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ...;"

25. ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਖਪਤਕਾਰ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਬਹੁਤ ਵਿਆਪਕ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜੋ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਾ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ|

26. ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਗੁਪਤਤਾ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਐਕਟ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਅਤੇ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਗੁਪਤਤਾ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਸੈਕਸ਼ਨ 2(ਡੀ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਖਪਤਕਾਰ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਇੱਥੇ 2 ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 2(1)(ਡੀ) ਦਾ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਜੋ ਕੋਈ ਵੀ ਸਮਾਨ ਖਰੀਦਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਸਮਾਨ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਉਪਭੋਗਤਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜੋ ਅਜਿਹੀ ਵਸਤੂ ਖਰੀਦਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਵਰਤੋਂ ਅਜਿਹੇ ਮਾਲ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਵਿਅਕਤੀ। ਇਸ ਲਈ, ਪਹਿਲੇ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਵੀ ਖਪਤਕਾਰ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸਨੇ ਖਰੀਦਿਆ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸਾਮਾਨ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਉਪਭੋਗਤਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਜਿਹਾ ਉਪਭੋਗਤਾ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਾਲ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸਨੇ ਸਾਮਾਨ ਖਰੀਦਿਆ ਹੈ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਭਰਤੀ ਕਰਨ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਖਪਤਕਾਰ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਬਹੁਤ ਵਿਆਪਕ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਇਸ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਖਪਤਕਾਰ ਵਿੱਚ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈਆਂ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ ਬਲਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇੱਕ ਬੀਮਾਯੁਕਤ ਵਿਅਕਤੀ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕਿਰਾਏ 'ਤੇ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਕਈ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜੋ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਬੀਮੇ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਧਿਰ ਹੋਣ। ਉਹ ਖਪਤਕਾਰ ਇਸ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਬੀਮੇ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਪੱਖ ਹਨ ਪਰ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਬੀਮੇ ਵਾਲੇ ਦੁਆਰਾ ਲਈ ਗਈ ਪਾਲਿਸੀ ਦੇ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਹਨ।

27. ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਖਪਤਕਾਰ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਬਹੁਤ ਵਿਆਪਕ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਜੋ ਬੀਮੇ ਵਾਲੇ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਬੀਮੇ ਦਾ ਲਾਭ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ ਬੈਂਕ, ਕੋਲਡ ਸਟੋਰ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਏ ਤਿੰਨ-ਪੱਖੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਸਟਾਕ ਨੂੰ ਬੈਂਕ ਕੋਲ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਬੈਂਕ ਨੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਕਤ ਸਟਾਕ ਦਾ ਬੀਮਾ ਇੱਕ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਅਸੀਂ ਤ੍ਰਿਪੜੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਅੰਤਮ ਧਾਰਾ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਜੋ ਹੇਠਾਂ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:-

"ਜਦੋਂ ਕਿ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਨੇ ਖਤਰੇ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਜਾਂ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਉਪਜ ਦੀ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਕੋਲਡ ਸਟੋਰੇਜ ਵਿੱਚ ਸਟੋਰ ਕੀਤੇ ਉਤਪਾਦ/ਮਾਲ ਦਾ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਲਾਗਤ 'ਤੇ ਨੁਕਸਾਨ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਨ ਲਈ ਰਿਲੀਜ ਆਰਡਰ ਜਾਂ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਦੀ ਮੁੜ ਅਦਾਇਗੀ ਤੱਕ ਦੂਜੀ ਧਿਰ।"

28. ਅਸਪਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਧਾਰਾ ਕੋਲਡ ਸਟੋਰ ਨੂੰ ਖਤਰੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਨ ਲਈ ਉਤਪਾਦ ਦੀ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਮਾਲ ਦਾ ਬੀਮਾ ਕਰਨ ਲਈ ਬੰਨ੍ਹਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀ ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਜੋ ਕਿ ਕਿਸਾਨ ਹੈ, ਦੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਕਿਸਾਨ ਨੀਤੀ ਤਹਿਤ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਕਿਸਾਨ ਯਕੀਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਖਪਤਕਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਦੋਵਾਂ ਕਮਿਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਬਰਕਰਾਰ ਹੈ।

29. ਸ਼੍ਰੀ ਮਲਹੋਤਰਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਦਲੀਲ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਐਮ ਸੀ ਚਾਕੋ ਬਨਾਮ ਸਟੇਟ ਬੈਂਕ ਆਫ਼ ਤ੍ਰਾਵਣਕੋਰ, ਤ੍ਰਿਵੇਂਦਰਮ [4] ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਲੈਂਡ ਬੈਂਕ, ਕੋਟਾਯਮ ਦੇ ਮੈਨੇਜਰ ਵਜੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਬੈਂਕ ਵਿੱਚ ਓਵਰਡਰਾਫਟ ਖਾਤਾ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੇ 20,000/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਓਵਰਡਰਾਫਟ ਸਮਝੌਤੇ ਅਧੀਨ ਬੈਂਕ ਨੂੰ ਬਕਾਇਆ ਰਕਮਾਂ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਬੈਂਕ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਗਾਰੰਟੀ ਦੇ ਪੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਸੀ:-

"10. ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਮੰਨ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਇੱਕ ਚਾਰਜ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਸੀ, ਕੋਟਾਯਮ ਬੈਂਕ ਡੀਡ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਧਿਰ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਸਿਰਫ ਤਾਂ ਹੀ ਚਾਰਜ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਹ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬੈਂਕ ਡੀਡ ਐਕਸਟੈਂਸ਼ਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਸੀ। ਡੀ-1 ਐੱਮ.ਸੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਮੁਕੱਦਮਾ ਇਸ ਲਈ ਚਾਕੋ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

30. ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਚੱਲ ਰਹੇ ਕੇਸ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੋਟਾਯਮ ਬੈਂਕ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਡੀਡ ਲਈ ਇੱਕ ਧਿਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਬਲਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਖਪਤਕਾਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਐਕਟ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਾ ਲਾਭਪਾਤਰੀ, ਬੀਮਤ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਖਪਤਕਾਰ ਹੈ।

ਆਮ ਬੇਦਖਲੀ ਕਲਾਜ਼ ਨੰ.5

31. ਇਹ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਜਨਰਲ ਐਕਸਕਲੂਜ਼ਨ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ ਪਾਲਿਸੀ ਦੇ ਕਲਾਜ਼ 5 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਖਾਸ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਕਵਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਕਤ ਧਾਰਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:-

“5 ਸਰਾਫਾ ਜਾਂ ਅਣ-ਸੈੱਟ ਕੀਮਤੀ ਪੱਥਰਾਂ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ, ਤਬਾਹੀ ਜਾਂ ਨੁਕਸਾਨ, 10000/- ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਰਕਮ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਤਸੁਕਤਾ ਜਾਂ ਕਲਾ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਲਈ ਟਰੱਸਟ ਜਾਂ ਕਮਿਸ਼ਨ 'ਤੇ ਰੱਖੇ ਸਾਮਾਨ, ਹੱਥ-ਲਿਖਤਾਂ, ਯੋਜਨਾਵਾਂ, ਡਰਾਇੰਗਾਂ, ਪ੍ਰਤੀਭੂਤੀਆਂ, ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਜਾਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ (ਅਪਵਿੱਤਰ) ਸਟੈਂਪ, ਸਿੱਕੇ ਜਾਂ ਕਾਗਜ਼ੀ ਪੈਸੇ, ਚੈੱਕ, ਖਾਤਿਆਂ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਕਿਤਾਬਾਂ, ਕੰਪਿਊਟਰ ਸਿਸਟਮ ਰਿਕਾਰਡ, ਵਿਸਫੋਟਕ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

32. ਸ਼੍ਰੀ ਮਲਹੋਤਰਾ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਈ ਗਈ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਮਾਲ ਕੋਲਡ ਸਟੋਰ ਦੁਆਰਾ ਟਰੱਸਟ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਦਲੀਲ ਤੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਹਾਂ। ਇਹ ਕੋਈ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਸਿਰਫ਼ ਭਰੋਸੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੀ ਮਾਲ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਿਸਾਨ ਵੱਲੋਂ ਕਿਰਾਏ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ’ਤੇ ਮਾਲ ਕੋਲਡ ਸਟੋਰ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

---

[4](1969) 2 ਐਸ ਸੀ ਸੀ 343

ਇਹ ਉਪਰੋਕਤ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਬੇਦਖਲੀ ਕਲਾਜ਼ 5 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਮਾਨ ਕਮਿਸ਼ਨ 'ਤੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਜੀਵ ਧਵਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਸਾਨ ਅਤੇ ਕੋਲਡ ਸਟੋਰ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਜ਼ਮਾਨਤਦਾਰ ਅਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਫਸਲਾਂ ਨੂੰ ਕੋਲਡ ਸਟੋਰ ਨੂੰ ਠੇਕੇ 'ਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

33. ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿਸਾਨ ਕੋਲਡ ਸਟੋਰ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਮਾਲ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਮਾਲ ਕੋਲਡ ਸਟੋਰ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਮਾਲ ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਵਜੋਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਖੇਤੀ ਉਪਜ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਜ਼ਮਾਨਤਦਾਰ, ਅਰਥਾਤ ਕਿਸਾਨ ਕੋਲਡ ਸਟੋਰ ਯਾਨੀ ਜ਼ਮਾਨਤਦਾਰ ਨੂੰ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੌਂਪਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਕਿਸਾਨ ਅਤੇ ਕੋਲਡ ਸਟੋਰ ਵਿਚਕਾਰ ਆਪਸੀ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਮਾਲ 'ਭਰੋਸੇ ਵਿਚ' ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਮਾਲ ਵੀ 'ਕਮਿਸ਼ਨ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਕੋਈ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਕਿਰਾਏ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

ਆਮ ਸਥਿਤੀ ਨੰ. 1 ਅਤੇ 8:

34. ਸ਼੍ਰੀ ਮਲਹੋਤਰਾ ਨੇ ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀ ਦੀਆਂ ਆਮ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਭਾਗ ਬੀ ਦੇ ਸ਼ਰਤ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 8 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ:-

"(ਬੀ) ਆਮ ਸ਼ਰਤਾਂ:

1. ਇਹ ਨੀਤੀ ਗਲਤ ਬਿਆਨੀ, ਗਲਤ-ਵਰਣਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੱਗਰੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦੇ ਗੈਰ-ਖੁਲਾਸੇ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਰੱਦ ਕੀਤੀ ਜਾਏਗੀ।

xxx xxx xxx

8. ਜੇਕਰ ਦਾਅਵਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੱਖੋਂ ਧੋਖਾਧੜੀ ਵਾਲਾ ਹੈ ਜਾਂ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਝੂਠਾ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਧੋਖਾਧੜੀ ਵਾਲੇ ਸਾਧਨ ਜਾਂ ਉਪਕਰਨ ਬੀਮੇ ਵਾਲੇ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੇ ਗਏ ਹਨ ਜਾਂ ਪਾਲਿਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਉਸਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਜਾਂ ਜੇਕਰ ਜਾਣ-ਬੁੱਝ ਕੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ, ਜਾਂ ਬੀਮੇ ਵਾਲੇ ਦੀ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਨਾਲ ਨੁਕਸਾਨ ਜਾਂ ਨੁਕਸਾਨ, ਇਸ ਪਾਲਿਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਾਰੇ ਲਾਭ ਜ਼ਬਤ ਕਰ ਲਏ ਜਾਣਗੇ।"

35. ਸ਼੍ਰੀ ਮਲਹੋਤਰਾ ਦੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਬੈਂਕ, ਕੋਲਡ ਸਟੋਰ ਜਾਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਖੇਤੀ ਉਪਜ ਜਾਂ ਬੀਮੇ ਵਾਲਾ ਮਾਲ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਪਾਲਿਸੀ ਰੱਦ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਨੋਟ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਗਲਤ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਜਾਂ ਗਲਤ ਵਰਣਨ ਸਿਰਫ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ 3 ਲੰਬੇ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਪਾਲਿਸੀ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਦੋਂ ਇਹ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

ਕੈਨਰਾ ਬੈਂਕ ਬਨਾਮ ਮੈਸਰਜ਼ ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਇੰਡੀਆ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ

ਲਿਮਿਟੇਡ ਅਤੇ ਹੋਰ [ਦੀਪਕ ਗੁਪਤਾ, ਜੇ.]

ਇਸ ਇਤਰਾਜ਼ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਦੇਣਦਾਰੀ ਭਾਵੇਂ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪੇਸ਼ਗੀ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਪਦਾਰਥ ਦੇ ਹੈ। ਬੀਮੇ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਪਰਿਸਰ ਦਾ 5 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਵੱਖਰਾ ਬੀਮਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਵਪਾਰ ਦੇ ਸਟਾਕ ਦਾ 30 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਬੀਮਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਬੀਮਾ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਉਸ ਸਾਲ ਲਈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਅੱਗ ਲੱਗੀ ਸੀ, ਸਗੋਂ 3 ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਨਵਿਆਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਹਿਮਤ ਬੈਂਕ ਕਲਾਜ਼ ਸੀ ਜੋ ਹੇਠਾਂ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:-

"(1) ਸਹਿਮਤ ਬੈਂਕ ਕਲਾਜ਼:-

ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਘੋਸ਼ਿਤ ਅਤੇ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ: -

(i) ਇਸ ਪਾਲਿਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਹੋਣ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਪੈਸਾ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਬੈਂਕ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੈਸਿਆਂ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਹਿੱਸਾ ਜੋ ਇੱਥੇ ਬੀਮੇ ਵਾਲੀਆਂ ਦੂਜੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਬੈਂਕ ਨੂੰ ਏਜੰਟ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਹੋਰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ।

(ii) ਕਿ ਬੈਂਕ ਦੀਆਂ ਰਸੀਦਾਂ ਉਸ 'ਤੇ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਡਿਸਚਾਰਜ ਹੋਣਗੀਆਂ ਅਤੇ ਇੱਥੇ ਬੀਮੇ ਵਾਲੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੋਣਗੀਆਂ।"

36. ਉਪਰੋਕਤ ਧਾਰਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਪਾਲਿਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਕਮ 'ਤੇ, ਉਹੀ ਬੈਂਕ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ "ਹੋਰ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। "ਉਕਤ ਰਕਮ ਬੈਂਕ ਨੂੰ ਦੂਜੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ ਏਜੰਟ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਲਈ, ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਹਨ ਨਾ ਕਿ ਸਿਰਫ ਬੈਂਕ ਅਤੇ ਬੀਮੇ ਵਾਲੇ ਦੇ। ਇਸਲਈ, ਇਹ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਤਸਦੀਕ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਸੀ ਕਿ ਮਾਲ ਦਾ ਮਾਲਕ ਕੌਣ ਸੀ। ਇਹ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿ ਸਾਰਾ ਸਾਮਾਨ ਕੋਲਡ ਸਟੋਰ ਦਾ ਹੈ। ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਇਹ ਧਾਰਨਾ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਕੋਲਡ ਸਟੋਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਾਮਾਨ ਦਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਬੀਮਾ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਦਾ ਕੋਈ ਤੱਥ ਆਧਾਰਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਜਾਣਿਆ-ਪਛਾਣਿਆ ਤੱਥ ਹੈ ਕਿ ਕੋਲਡ ਸਟੋਰਾਂ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੋਲਡ ਸਟੋਰ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕੰਪਾਰਟਮੈਂਟ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਕੋਲਡ ਸਟੋਰ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਾਮਾਨ ਦੀ ਛੋਟੀ ਜਾਂ ਵੱਡੀ ਰਕਮ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇਹ ਤੀਜੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਦਾ ਸਮਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕੋਲਡ ਸਟੋਰ ਵਿੱਚ ਸਟੋਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸਲਈ, ਅਸੀਂ ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠ ਰਹੇ ਹਾਂ ਜਿਸਦੇ ਤਹਿਤ ਪਰਿਸਰ ਅਤੇ ਸਟਾਕ ਅਤੇ ਕੋਲਡ ਸਟੋਰ ਵਿੱਚ ਸਾਮਾਨ ਦਾ ਬੀਮਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੁਦਰਤੀ ਸਿੱਟਾ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਾਲ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦਾ ਹੈ। ਬੀਮੇ ਦੀ ਪਾਲਿਸੀ ਤੋਂ, ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੋਖਮ ਦੇ ਵਰਣਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਬੀਮਾ "ਗੁੰਟੂਰ ਮਿਰਚਾਂ ਦਾ ਸਟਾਕ/ ਬਿਆਦਿਗੀ ਮਿਰਚਾਂ/ਹੋਰ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਮਿਰਚਾਂ, ਜਵਾਰ

ਦੇ ਬੀਜ, ਬੰਗਾਲ ਗਰਮ, ਲਾਲ ਗ੍ਰਾਮ, ਤੰਬ੍ਰਿੰਡ, ਧਨੀਆ ਦੇ ਬੀਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਦਾਲਾਂ।

37. ਵਪਾਰ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਟਾਕ 30 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਲਈ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਚਾਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇੰਨੀ ਭਾਰੀ ਰਕਮ ਦੀ ਪਾਲਿਸੀ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਸਮਝਦਾਰ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ, ਮਾਲ ਦੀ ਕੀਮਤ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਪਤਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀਕ੍ਰਿਤ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਧਾਰਨਾ ਬਣਾਈ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੇ ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੇਰਵਿਆਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕੋਲਡ ਸਟੋਰ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕਰਕੇ ਤਸਦੀਕ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਤਾਂ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਪਤਾ ਲੱਗ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿ ਸਟਾਕ ਦੇ ਮਾਲਕ ਕੌਣ ਹਨ। ਜੇਕਰ, ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਸਟਾਕ ਦੀ ਤਸਦੀਕ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਣੀ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਨਹੀਂ ਉਠਾ ਸਕਦੀ। ਬੇਰੀਮਾ ਫਾਈਡਸ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਕੋਈ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕੋਲਡ ਸਟੋਰ ਨੇ ਸਾਰੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਬੈਂਕ ਦੀ ਧਾਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਕੇਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮਾਲ ਬੈਂਕ ਕੋਲ ਅਨੁਮਾਨਿਤ/ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਹੁਣ ਪਿੱਛੇ ਮੁੜ ਕੇ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਕਿ ਬੀਮੇ ਦੇ ਸਮੇਂ ਮਾਲਕਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਸਪਲਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਗੁਆ ਸਕਦੇ ਕਿ ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀ ਨੂੰ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਦੋ ਵਾਰ ਨਵਿਆਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਨੀਤੀ 3 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਮੌਜੂਦ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ 3 ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਅੱਗ ਲੱਗ ਗਈ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਬੀਮੇ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਲਿਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਮਾਲ ਦੀ ਕੀਮਤ ਅਤੇ ਮਾਲ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਕਦਮ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਹੁਣ ਪਿੱਛੇ ਮੁੜ ਕੇ ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮਾਲ ਦੀ ਕੁਦਰਤ ਜਾਂ ਮਾਲਕੀ ਬਾਰੇ ਜਾਣੂ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਧੋਖਾਧੜੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ

38. ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਪੂਰੀ ਸਕੀਮ ਧੋਖਾਧੜੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਕਿਸਾਨ ਆਪਣੀ ਸਹੀ ਭਾਵਨਾ ਵਿੱਚ ਇੰਨੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਖੇਤੀ ਉਪਜ ਸਟੋਰ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਬਿਲਕੁਲ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਹੈ।

39. ਬਿਆਦਗੀ ਮਿਰਚ ਕੋਲਡ ਸਟੋਰ ਵਿੱਚ ਸਟੋਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਾਲ ਦਾ ਮੁੱਖ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਇਹ ਮਿਰਚਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਮਸ਼ਹੂਰ ਕਿਸਮ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਦੋ ਕਿਸਮਾਂ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ - ਡੱਬੀ ਅਤੇ ਕੱਦੀ ਇਸ ਮਿਰਚ ਦੀ ਇੱਕ ਮੁੱਖ ਵਰਤੋਂ ਨਾ ਸਿਰਫ ਭੋਜਨ ਦੀ ਇੱਕ ਵਸਤੂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਲਾਲ ਰੰਗ ਦੇ ਰੰਗ ਨੂੰ ਕੱਢਣ ਲਈ ਇੱਕ ਵਸਤੂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਉਤਪਾਦਨ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਲਿਪਸਟਿਕ, ਨੇਲ ਪਾਲਿਸ਼ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਾਸਮੈਟਿਕਸ ਆਦਿ। ਕੱਢੀ ਗਈ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਓਲੀਓਰੇਸਿਨ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਫਲੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਇੱਕ ਲਾਲ ਤੇਲ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਮਿਰਚ ਉਗਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਕਈ ਕੋਲਡ ਸਟੋਰ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਜੇਕਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਿਰਚਾਂ ਨੂੰ 4 ਤੋਂ 6 ਡਿਗਰੀ ਸੈਲਸੀਅਸ ਦੇ ਘੱਟ ਤਾਪਮਾਨ 'ਤੇ ਸਟੋਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਰੰਗ ਅਤੇ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਬਰਕਰਾਰ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਮਿਰਚਾਂ 'ਚੋਂ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲੇ ਓਲੀਓਰੇਸਿਨ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਵੀ ਵਧ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਲਗਭਗ 30% ਤੋਂ 40% ਤੱਕ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਏ

ਮਿਰਚਾਂ ਨੂੰ ਸਟੋਰ ਕਰਨ ਦਾ ਵਪਾਰਕ ਫੈਸਲਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਸਟੋਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁੱਲ ਵੱਧ ਜਾਵੇਗਾ।

40. ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਕਿ ਕੁਝ ਤਿੰਨ-ਪੱਖੀ ਸਮਝੌਤਿਆਂ 'ਤੇ ਬੈਂਕ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਹਸਤਾਖਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਹ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਮਝੌਤਿਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਸਬਮਿਸ਼ਨ ਨਾਲ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹਾਂ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਤਿੰਨ ਧਿਰੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਅਰਥਾਤ ਬੈਂਕ, ਕਿਸਾਨ ਅਤੇ ਕੋਲਡ ਸਟੋਰ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ 'ਤੇ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ਅਸਲ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰ ਨਾ ਕਰੀਏ।

<u>ਭੌਤਿਕ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਾ ਕਰਨਾ:</u>

41. ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇਹ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ 21.03.2013 ਨੂੰ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਫਾਰਮ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਕੋਲਡ ਸਟੋਰ ਨੇ ਵਿੱਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਸਮੇਤ ਬੀਮਾ ਯੋਗ ਹਿੱਤ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਨਾਂ ਸੂਚੀਬੱਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਲਡ ਸਟੋਰ ਨੇ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਤਪਾਦ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀ ਮਲਹੋਤਰਾ ਨੇ **ਸਤਵੰਤ ਕੌਰ ਸੰਧੂ** ਬਨਾਮ **ਨਿਊ ਇੰਡੀਆ ਅਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ**[5] ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ:

"25. ਸਾਰੀ ਚਰਚਾ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਬੀਮੇ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ, ਕੋਈ ਵੀ ਤੱਥ ਜੋ ਇੱਕ ਸੂਝਵਾਨ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਦੇ ਮਨ ਨੂੰ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਜੋਖਮ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇੱਕ "ਭੌਤਿਕ ਤੱਥ" ਹੈ। ਜੇਕਰ ਪ੍ਰਸਤਾਵਕ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਇਸਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ। ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਗਲਤ ਜਵਾਬ ਬੀਮਾਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਬਣਾਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਧਾਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਫਾਰਮ ਵਿਚ ਮੰਗੀ ਗਈ ਕੋਈ ਵੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਬੀਮੇ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਸਮੱਗਰੀ ਹੈ।

42. ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀ ਸਾਲ 2011 ਵਿੱਚ ਲਈ ਗਈ ਸੀ ਜੇਕਰ ਪਹਿਲਾਂ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਹ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਫਾਰਮ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸੀ। ਇਹ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਸਿਰਫ ਪਾਲਿਸੀ ਦਾ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਕਾਲਮ ਖਾਲੀ ਛੱਡਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਬੀਮੇ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਕਾਲਮ ਭਰਨ ਲਈ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗਲਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਸੱਚ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੀ ਲੋੜੀਂਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਕਾਲਮ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਹਨਾਂ ਕੋਲ ਵਿੱਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਸਮੇਤ ਬੀਮਾਯੋਗ ਹਿੱਤ ਹਨ।

---

[5](2009) 8 ਐੱਸ ਸੀ ਸੀ 316

ਕਿਉਂਕਿ ਪਾਲਿਸੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬੈਂਕ ਧਾਰਾ ਸੀ, ਕਾਲਮ 5 ਵਿੱਚ ਕੇਨਰਾ ਬੈਂਕ ਦਾ ਨਾਮ ਦਰਜ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਫਾਰਮ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਬੀਮਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਸਪਸ਼ਟਤਾ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੁਣ ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਬੀਮੇ ਵਾਲੇ ਦੁਆਰਾ ਗਲਤ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਬੀਮੇ ਵਾਲੇ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਸਦਾ ਬੀਮਾ ਯੋਗ ਹਿੱਤ ਸੀ, ਸਥਿਤੀ ਵੱਖਰੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪਰ ਕਾਲਮ ਨੂੰ ਖਾਲੀ ਛੱਡਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਕੁਝ ਗਲਤ ਘੋਸ਼ਣਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਸਾਡਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ **ਸਤਵੰਤ ਕੌਰ ਸੰਧੂ ਦੇ ਕੇਸ** (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

43. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉੱਪਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਖੁਦ ਵੀ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਪਹਿਲ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਗੈਰ-ਖੁਲਾਸਾ ਕੁਝ ਬਹੁਤ ਹੀ ਭੌਤਿਕ ਤੱਥ ਦਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਇਹ ਬਿਹਤਰ ਹੁੰਦਾ ਜੇਕਰ ਬੈਂਕ ਅਤੇ ਬੀਮੇ ਵਾਲੇ ਨੇ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 1 ਤਿਕੋਣੀ ਸਮਝੌਤਾ ਦਿੱਤਾ ਹੁੰਦਾ, ਪਰ ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਅਜੀਬ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ, ਤਿੰਨ-ਪੱਖੀ ਸਮਝੌਤੇ ਜਾਂ ਮਾਲਕਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਾਲਿਸੀ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕਰਨ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਭੌਤਿਕ ਤੱਥ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਹਾਂ ਕਿ ਕੋਈ ਧੋਖਾਧੜੀ ਵਾਲਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਕੋਈ ਝੂਠੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਜਾਣ-ਬੁੱਝ ਕੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਂ ਬੀਮੇ ਵਾਲੇ ਦੀ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਦੁਆਰਾ ਨੁਕਸਾਨ ਅਤੇ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਹੈ।

44. ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਸੀਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਕੋਲਡ ਸਟੋਰ ਨੂੰ ਮਾਲ ਦੀ ਕੀਮਤ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਕਿਸਾਨ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ। ਪਾਲਿਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਰਕਮ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੈਂਕ ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸਦਾ ਅਸੀਂ ਉੱਪਰ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ।

<u>ਬੈਂਕ ਦੀ ਅਪੀਲ</u>

45. ਬੈਂਕ ਨੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਰਕਮ ਦੇ ਵਿਆਜ ਵਾਲੇ ਹਿੱਸੇ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਇਆ ਹੈ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਇਹ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਰਿਲਾਇੰਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉਪਰੋਕਤ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਬੈਂਕ ਧਾਰਾ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਵਿਆਜ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਹਦਾਇਤ ਸਹਿਮਤੀ ਵਾਲੀ ਬੈਂਕ ਧਾਰਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬੈਂਕ ਨੂੰ ਪੈਸੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਬੈਂਕ ਦੀਆਂ ਬਕਾਇਆ ਰਕਮਾਂ ਕਵਰ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਬੈਂਕ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਧਰੁਵ ਮਹਿਤਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਕਿਸਾਨ ਪਾਲਿਸੀ ਦੇ ਲਾਭ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਉਹ ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿ ਬੈਂਕ ਧਾਰਾ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਅੱਗੇ ਇਹ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬਰਾਬਰੀ ਜਾਂ ਇਕੁਇਟੀ ਦੀ ਕੋਈ ਭੂਮਿਕਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਡਾ: ਰਾਜੀਵ ਧਵਨ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਬੈਂਕ ਕਲਾਜ਼ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਧਾਰਾ ਹੈ।

46. ਅਸੀਂ ਡਾ. ਧਵਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਕਿ ਬੈਂਕ ਧਾਰਾ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਇਹ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਦੇਣ ਯੋਗ ਰਕਮ 'ਤੇ ਵਿਆਜ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਬੈਂਕ ਨੂੰ ਅਦਾ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਬੈਂਕ ਦੀਆਂ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਲੀਲਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨਾਲ ਨਿਆਂ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 142 ਅਧੀਨ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 142 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਬੈਂਕ ਦੇ ਬਕਾਏ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ, ਵਿਆਜ ਸਮੇਤ ਮਾਲ ਦੀ ਕੀਮਤ ਦੀ ਕੁਝ ਰਕਮ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ।

<u>ਕੀ ਬੈਂਕ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਮੀ ਸੀ</u>

47. ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇਹ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਬੈਂਕ ਦੁਆਰਾ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਬੈਂਕ ਨੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨੇ ਉਤਪਾਦਾਂ ਦਾ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮੁੱਲਾਂਕਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਅੱਗੇ, ਇਹ ਨੇ ਇੱਕ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਖੇਤੀ ਉਪਜ ਨੂੰ ਵੇਚਣ ਲਈ ਕੋਈ ਕਦਮ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕਿਆ ਜੋ ਤ੍ਰਿਪੜੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦੀ ਸੀ। ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਤਾਕਤ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਬਿਆਦਗੀ ਮਿਰਚਾਂ, ਜੋ ਕਿ ਕੋਲਡ ਸਟੋਰ ਵਿੱਚ ਸਟੋਰ ਕੀਤੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਖੇਤੀ ਉਪਜ ਸੀ, ਦੀ ਕੀਮਤ ਜਿੰਨੀ ਦੇਰ ਤੱਕ ਕੋਲਡ ਸਟੋਰ ਵਿੱਚ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਵੱਧ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਬੈਂਕ ਉਤਪਾਦ ਨਾ ਵੇਚਣ ਦਾ ਵਪਾਰਕ ਫੈਸਲਾ ਲੈ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਤਪਾਦ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਖਰਾਬ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਮੁੱਲ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ।

48. ਸਟੇਟ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸੇਵਾਵਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਬੈਂਕ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕਮੀ ਸੀ ਪਰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਇਸ ਤੋਂ ਉਲਟ ਮੰਨਿਆ। ਸਾਡਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਬੈਂਕ ਸੀਮਤ ਹੱਦ ਤੱਕ ਖਾਰਜ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਬੈਂਕ ਮਾਲ ਦੀ ਪਰਿਕਲਪਨਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਲੋਨ ਜਾਰੀ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਰਤਮਾਨ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਾਲ ਨੂੰ ਇਸਦੇ ਬਕਾਇਆ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਬੀਮਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਬੈਂਕ ਦਾ ਇੱਕ ਫਰਜ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪਾਲਿਸੀ ਦੀ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰੇ। ਜੇਕਰ ਬੈਂਕ ਅਤੇ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦੋਵਾਂ ਨੇ ਉਹੀ ਕੀਤਾ ਹੁੰਦਾ ਜੋ ਚੰਗੀ ਵਿੱਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਤੋਂ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੋਈ ਬੇਲੋੜੀ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਸੀ।

ਮਾਮਲਾ ਇਸ ਮੁਕਾਮ ਤੱਕ ਇਸ ਲਈ ਘਸੀਟਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਪਾਲਿਸੀ ਵਿੱਚ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਨਹੀਂ ਸਨ ਜਾਂ ਤਿੰਨ ਧਿਰੀ ਸਮਝੌਤਾ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਬੈਂਕ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਵੇਕਸ਼ੀਲ ਵਿੱਤੀ ਸੰਸਥਾ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਕਿ ਤਿਕੋਣੀ ਸਮਝੌਤਾ ਵੀ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਬੈਂਕ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕੁਝ ਪੱਧਰ ਦੀ ਕਮੀ ਹੈ।

49. ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਸੀਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਬੈਂਕ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਦਰ 'ਤੇ ਵਿਆਜ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਠੇਕੇ ਦੀ ਦਰ 'ਤੇ ਵਿਆਜ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਚੱਲੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿਚੋਂ ਲੰਘਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਟਾਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਜੇਕਰ ਬੈਂਕ ਨੇ ਖੁਦ ਹੀ ਤਿੰਨ-ਪੱਖੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਕਾਪੀ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਭੇਜੀ ਸੀ ਜਾਂ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਬੀਮੇ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਇਸ ਨੂੰ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਭੇਜਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਬੈਂਕ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਦਰ 'ਤੇ ਵਿਆਜ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਬੈਂਕ 12% ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਹੀ ਸਧਾਰਨ ਵਿਆਜ ਲੈਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ।

ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਰਕਮ:

50. ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਬੀਮੇ ਦੀ ਪਾਲਿਸੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮਾਲ ਦੀ ਕੀਮਤ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅੱਗ ਲੱਗਣ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ ਅਤੇ ਮੁੱਲ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਉਸ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਮਾਲ ਨੂੰ ਸਟੋਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕੋਲਡ ਸਟੋਰ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਮਾਲ ਦਾ ਬੀਮਾ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀ ਦਾ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਿੱਸਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:-

"ਇੱਥੇ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਨਾਮਿਤ ਬੀਮੇ ਵਾਲੇ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ, ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਇੰਡੀਆ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੰਪਨੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਨੂੰ ਉਕਤ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਪੂਰੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕੰਪਨੀ ਸਹਿਮਤ ਹੈ (ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਤੇ ਬੇਦਖਲੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਾਂ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਹੋਰ ਇੱਥੇ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ) ਕਿ ਜੇਕਰ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਕਤ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਵਰਣਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਬੀਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਸੰਪਤੀ ਦਾ ਕੋਈ ਹਿੱਸਾ ਉਕਤ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਨਾਮਿਤ ਬੀਮੇ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਇੱਥੇ ਦੱਸੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਖਤਰੇ ਦੁਆਰਾ ਨਸ਼ਟ ਜਾਂ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬੀਮੇ ਵਾਲੇ ਨੇ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਕਰੇਗੀ **ਮੈਂ ਪਾਲਿਸੀ ਦੇ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ,**

ਕੈਨਰਾ ਬੈਂਕ ਬਨਾਮ ਮੈਸਰਜ਼ ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਇੰਡੀਆ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ

ਲਿਮਿਟੇਡ ਅਤੇ ਹੋਰ [ਦੀਪਕ ਗੁਪਤਾ, ਜੇ.]

ਕੰਪਨੀ ਬੀਮਾਯੁਕਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੰਪਤੀ ਦੇ ਨਸ਼ਟ ਹੋਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਜਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਵਿਕਲਪ 'ਤੇ ਅਜਿਹੀ ਸੰਪਤੀ ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਕਿਸੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਜਾਂ ਬਦਲੇਗੀ।

51. ਉਪਰੋਕਤ ਧਾਰਾ ਦਾ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹਿੱਸਾ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਛੱਡਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਜਾਂ ਤਾਂ ਮਾਲ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਜਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਜਾਂ ਵਾਪਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਬੀਮੇ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਮੁੱਲ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਵਿਨਾਸ਼ ਜਾਂ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ. ਰਾਜ ਕਮਿਸ਼ਨ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਬੰਗਲੁਰੂ ਮੰਡੀ ਦੀ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਿਆਦਗੀ ਅਤੇ ਗੁੰਟੂਰ ਲਈ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਅਤੇ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੀਮਤ ਵਿਚਕਾਰ ਸੀਮਾ ਹੈ। ਮਿਰਚਾਂ ਆਦਿ ਬਹੁਤ ਵਿਸ਼ਾਲ ਹਨ ਅਤੇ ਔਸਤ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਸਮਝਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਸਾਰੀਆਂ ਮਿਰਚਾਂ ਮਿਆਰੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਦੀਆਂ ਹਨ। ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਇਸ ਧਾਰਨਾ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਇੱਕ ਅਟਕਲਾਂ ਵਾਲਾ ਅਭਿਆਸ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਮਿਰਚਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਮਾਤਰਾ ਇੱਕੋ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਦੀ ਹੈ।

52. ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਕਿਸਾਨ ਕੋਲਡ ਸਟੋਰ ਵਿੱਚ ਮਾਲ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਦੇ ਸਨ, ਉੱਥੇ ਗੋਦਾਮ ਦੀਆਂ ਰਸੀਦਾਂ ਸੌਂਪੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ ਜੋ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਖੇਤੀ ਉਪਜ ਦੀ ਪਛਾਣ ਦਿੰਦੀਆਂ ਸਨ, ਸਗੋਂ ਖੇਤੀ ਉਪਜ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਮਾਰਕੀਟ ਕੀਮਤ ਨੂੰ ਵੀ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਸੀ ਜਦੋਂ ਇਹ ਉਤਪਾਦ ਸੀ. ਕੋਲਡ ਸਟੋਰ ਵਿੱਚ ਸਟੋਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਤਪਾਦ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਵੇਅਰਹਾਊਸ ਰਸੀਦਾਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

53. ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਸੀਂ ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਧਾਰਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਅੱਗ ਲੱਗਣ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਮਾਲ ਦੀ ਕੀਮਤ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਸਹੀ ਸੀ ਜਦੋਂ ਇਹ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਕਿ ਇਹ ਸੀ. ਬੈਂਗਲੁਰੂ ਮਾਰਕੀਟ ਦੀ ਵਿਭਿੰਨਤਾ-ਵਾਰ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਰਕਮ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਸਬੂਤ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਦਲੀਲ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਲਈ ਸਾਡੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ 14.12.2013 ਤੋਂ 14.01.2014 ਦੇ ਅਰਸੇ ਦੌਰਾਨ ਜਿਸ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਕੀਮਤ ਲਈ ਇਹ ਉਤਪਾਦ ਵੇਚਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਉਸੇ ਖੇਤੀ ਉਪਜ ਦੀ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੀਮਤ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਇੰਨਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਜਾਣੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿ ਗੁਣਵੱਤਾ ਕੀ ਸੀ। ਖੇਤੀ ਉਪਜ ਦੀ, ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਅੱਗ ਲੱਗਣ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਕੀਮਤ ਕੀ ਸੀ। ਇੱਕ ਉਦਾਹਰਨ ਦੇਣ ਲਈ, ਬਿਆਦਗੀ ਮਿਰਚਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਸੀਮਾ ਰੁਪਏ ਹੈ। 3,200 ਪ੍ਰਤੀ ਕੁਇੰਟਲ ਤੋਂ ਰੁ. 17,300 ਪ੍ਰਤੀ ਕੁਇੰਟਲ ਯਾਨੀ 32 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਕਿਲੋਗ੍ਰਾਮ ਤੋਂ 173 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਕਿਲੋਗ੍ਰਾਮ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਤਰੀਕਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸਹੀ ਕੀਮਤ ਕੀ ਹੋਵੇਗੀ|

ਉਤਪਾਦ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਦਾ ਲਾਭ ਲਏ ਬਿਨਾਂ ਰਹੇ ਹਨ। ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ, ਗੋਦਾਮ ਦੀਆਂ ਰਸੀਦਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਉਤਪਾਦ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਦਾ ਕੋਈ ਦਰਜਾਬੰਦੀ ਜਾਂ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬ ਨਹੀਂ ਹੈ।

54. ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਵੇਅਰਹਾਊਸ ਦੀਆਂ ਰਸੀਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਮਾਲ ਦੀ ਕੀਮਤ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲੱਗਣ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਮੁੱਲ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਜੋੜ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਮੁੱਲ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਉਤਪਾਦਾਂ ਦੇ ਮੱਧਮ ਮੁੱਲ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਵੱਖਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਗੋਦਾਮ ਦੀਆਂ ਰਸੀਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਮੁੱਲ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਉਹ ਮੁੱਲ ਸੀ ਜੋ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਇਹ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਉਤਪਾਦ ਸੜਨ ਵਾਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਲਡ ਸਟੋਰ ਦੁਆਰਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਤਪਾਦ ਦੀ ਕੀਮਤ ਦਾ ਪਤਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਥਾਨਕ ਬਾਜ਼ਾਰ ਅਤੇ ਬੈਂਕ ਦੁਆਰਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਨੇ ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਰਜ਼ਾ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ।

55. ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਬੈਂਕ ਮਿਤੀ ਤੋਂ 12% ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ ਦੀ ਦਰ 'ਤੇ ਸਾਧਾਰਨ ਵਿਆਜ ਦੇ ਨਾਲ ਹਰੇਕ ਕਿਸਾਨ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮੂਲ ਰਕਮ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸਦੀ ਮੁੜ ਅਦਾਇਗੀ ਤੱਕ ਕਰਜ਼ੇ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ। ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਅੱਗ ਲੱਗਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਰਕਮ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਤੱਕ 12% ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ ਦੀ ਦਰ 'ਤੇ ਸਧਾਰਨ ਵਿਆਜ ਸਮੇਤ ਹਰੇਕ ਕਿਸਾਨ ਦੀਆਂ ਵੇਅਰਹਾਊਸ ਰਸੀਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਮਾਲ ਦੇ ਮੁੱਲ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੈ। ਅੱਗ ਲੱਗਣ ਦੀ ਤਰੀਕ ਤੱਕ ਬੈਂਕ ਦਾ ਬਕਾਇਆ ਪਹਿਲਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ ਵਿਆਜ ਸਮੇਤ ਵਾਧੂ ਰਕਮ ਅਦਾ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ।

56. ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨ ਲਈ ਅਸੀਂ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਕਿਸਾਨ ਥਿਪਾ ਰੈਡੀ ਦੀ ਉਦਾਹਰਣ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ ਜਿਸ ਦੇ ਖਾਤੇ ਨੰਬਰ 1425844005736 ਵਿੱਚ 30.08.2011 ਨੂੰ 10,00,000/- ਰੁਪਏ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਘਟਨਾ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਉਸਦਾ ਬਕਾਇਆ 13,57,307/- ਰੁਪਏ ਦਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਮਾਲ ਦੀ ਕੀਮਤ ਵੇਅਰਹਾਊਸ ਰਸੀਦ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ 2,00,2000 ਸੀ। ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ 30.08.2011 ਤੋਂ 14.01.2014 ਤੱਕ 10,00,000/- ਰੁਪਏ 'ਤੇ 12% ਸਲਾਨਾ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਸਧਾਰਨ ਵਿਆਜ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਇਹ ਲਗਭਗ 2,84,712/- ਰੁਪਏ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਿਸਾਨ ਨੇ ਕਰਜ਼ੇ ਲਈ ਕੋਈ ਰਕਮ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਵੀ ਐਡਜਸਟ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਪਰ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਮੰਨ ਰਹੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕੋਈ ਰਕਮ ਅਦਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਲਈ, 14.01.2014 ਤੋਂ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਬੈਂਕ ਨੂੰ 12% ਸਲਾਨਾ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ 10,00,000/- 'ਤੇ ਵਿਆਜ ਦੇਣ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ 7,17,288 ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੋਵੇਗੀ। 14.01.2014 ਤੋਂ ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਤੱਕ 12% ਸਲਾਨਾ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਵਿਆਜ ਸਮੇਤ।

57. ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਸੀਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਅਪੀਲਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ:

1. ਇਹ ਕਿ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਹਰ ਇੱਕ ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਮਾਲ ਦੇ ਮੁੱਲ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਸਦਾ ਮੁੱਲ ਗੋਦਾਮ ਦੀਆਂ ਰਸੀਦਾਂ 'ਤੇ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਰੇਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜਦੋਂ ਮਾਲ ਕੋਲਡ ਸਟੋਰ ਵਿੱਚ ਸਟੋਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਇੱਥੇ ਦਿੱਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਅੱਗ ਲੱਗਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਇਸ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਜਾਂ ਜਮ੍ਹਾ ਹੋਣ ਤੱਕ 12% ਸਲਾਨਾ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਵਿਆਜ ਸਮੇਤ।

2. ਇਹ ਕਿ ਕੇਨਰਾ ਬੈਂਕ 13.01.2014 ਤੱਕ ਸਾਧਾਰਨ ਵਿਆਜ @12% ਪੀ ਏ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਕੇ ਹਰੇਕ ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਮੂਲ ਰਕਮ ਅਤੇ ਬੈਂਕ ਦੀ ਬਕਾਇਆ ਰਕਮ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ ਖਪਤਕਾਰ ਝਗੜਾ ਨਿਵਾਰਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਖਾਤਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕਰੇਗਾ। ਭਾਵ 14.01.2014 ਤੱਕ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਭੁਗਤਾਨਾਂ ਨੂੰ ਐਡਜਸਟ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੋ ਬੈਂਕ ਨੂੰ ਲੋਨ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

3. ਬੈਂਕ ਖਾਤਿਆਂ ਦੀ ਸਟੇਟਮੈਂਟ ਵਿੱਚ 30.04.2020 ਤੱਕ ਵਿਆਜ ਦੀ ਉਪਰੋਕਤ ਦਰ ਨਾਲ ਬਕਾਇਆ ਰਕਮ ਵੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰੇਗਾ।

4. ਉਪਰੋਕਤ ਬਿਆਨ ਸਟੇਟ ਕਮਿਸ਼ਨ ਅੱਗੇ 02.03.2020 ਨੂੰ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

5. ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਰਾਜ ਕਮਿਸ਼ਨ ਹਰੇਕ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ ਅਦਾਇਗੀ ਯੋਗ ਰਕਮ ਨੂੰ ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਗਣਨਾ ਕਰਕੇ, ਭਾਵ 14.01.2014 ਤੱਕ ਬੈਂਕ ਦੀ ਬਕਾਇਆ ਰਕਮ ਨੂੰ ਐਡਜਸਟ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰੇਗਾ। ਇਹ ਅਭਿਆਸ 31.03.2020 ਨੂੰ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ

6. ਉਪਰੋਕਤ ਰਕਮ ਵਿੱਚੋਂ, ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ 12% ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਸਧਾਰਨ ਵਿਆਜ ਦੇ ਨਾਲ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਪੇਸ਼ਗੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਬੈਂਕ ਨੂੰ ਸਿੱਧੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਕਰੇਗੀ।

7. ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ 30.04.2020 ਨੂੰ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਰਾਜ ਕਮਿਸ਼ਨ ਕੋਲ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਰਕਮ ਜਮ੍ਹਾ ਕਰੇਗੀ।

58. ਸਾਰੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬਕਾਇਆ ਬਿਨੈਪੱਤਰਾਂ ਦੀ ਲਾਗਤ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ

ਦਿਵਿਆ ਪਾਂਡੇ ਅਪੀਲਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

PALLAV THAKUR ADVOCATE